Posamezna številka 12 vinarjev.

Štev. 191. V Ljubljani, v sredo, 22. avgusta 1917. Leto XLV.

Velja po pošti:
za celo leto naprej .. K 30·—
za en mesec „ .. „ 2·50
za Nemčijo celoletno . „ 34·—
za ostalo inozemstvo . „ 40·—

V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej .. K 28·—
za en mesec „ .. K 2·30
V upravi prejeman mesečno „ 2·—

Sobotna izdaja:
Za celo leto . . . . . K 7·—
za Nemčijo celoletno . „ 9·—
za ostalo inozemstvo . „ 12·—

SLOVENEC

Inserati:
Enostolpna petitvrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat . . . . po 30 v
za dva- in večkrat . „ 25 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.

Poslano:
Enostolpna petitvrsta po 60 v

Izhaja vsak dan izvzemši nedelje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Mirovna nota sv. očeta.

Glavni odsek nemškega državnega zbora o noti.

Berlin, 21. avgusta. (Kor. ur.) Glavni odsek državnega zbora se je danes sestal. Navzoči so bili tudi državni kancelar, državni tajniki in veliko število članov zveznega sveta. Mesto dr. Spahna, ki je postal pruski pravosodni minister, je izvolil odsek poslanca centra Fehrenbacha za predsednika.

Prvi je govoril državni kancler dr. Michaelis.

Po govoru državnega kanclerja je sklenil odsek zavzeti stališče nasproti mirovni izjavi svetega očeta in razpravljati druga vprašanja zunanje politike šele pozneje.

Soc. demokratična stranka je izjavila, da pozdravlja živahno vsak korak, ki nas približa miru. Torej tudi papeževo noto. In to tembolj, ker je pričakovati od nastopa sv. očeta dobrih uspehov.

Napredna stranka je povdarjala, da je edina z državnim kanclerjem v simpatičnem umevanju papeževega proglasa in se pridružuje izvajanjem državnega kanclerja.

Centrum se istotako pridružuje kanclerjevi izjavi o mirovnem proglasu sv. očeta. Centrum zre v koraku svete stolice, katere nepristranost je celemu svetu znana, zelo dragoceno pospeševanje od vseh narodov zaželjenega miru in želi, da bi ta svetovno-zgodovinska izjava, ki temelji na najplemenitejšem mišljenju, imela poln uspeh.

Narodno-liberalna stranka je podala izjavo, da se sedaj ne more spuščati v materijalno vsebino papeževega proglasa. Stranka si tozadevno pridržuje tozadevno svoje mnenje. Pač pa se pridružuje kanclerjevim besedam.

Tudi voditelj konservativcev se je izrazil v istem smislu.

Zastopnik neodvisnih soc demokratov je obžaloval, da so predgovorniki samo na splošno izrazili svoje simpatije in da se niso spustili v podrobnejša razmotrivanja. Samoobsebi je razumljivo, da se pridružuje vsakemu mirovnemu posredovanju. Državni zbor ne sme dopustiti, da bi ne imel vpliva na način odgovora na noto.

Zastopnik soc. demokraške stranke je odvrnil, da ni govora o tem, da bi se odrekli vplivu na odgovor, ampak samo v tem, da bi razgovor zavlekli za nekoliko dni ,da se sporazumemo z zavezniki.

Nato je bila seja zaključena. Jutri pridejo na razgovor vprašanja zunanje politike.

Sveti oče predlaga primirje?

Ženeva, 21. avgusta. Tukajšnja »Tribune« je izvedela iz Berna, da je naslovil papež na vojskujoče države novo noto, v kateri predlaga **primirje.**

Pismo našega cesarja sv. očetu.

Haag, 21. avgusta. (K. ur.) Kakor poroča holandski »Newsbureau« je izvedela »United Press« iz Rima, da je došlo včeraj v Vatikan lastnoročno pismo cesarja Karla, ki je v zvezi z mirovno noto sv. očeta.

Note ne bo načelno nikdo odklonil.

Berlin, 21 avgusta. (K. ur.) »Acht Uhr Blatt« poroča iz Ženeve: Čeravno je opažati, da države četverosporazuma noto sv. očeta odločno odklanjajo, se vendar čuti jasno njihovo stremljenje stopiti v stik s centralnimi državami. Posebno na francosko ljudstvo napravlja nota velik vtis.

Berlin, 21. avgusta. (K. ur.) »Vossische Zeitung« poroča iz Bazla: Vatikanski sotrudnik »Corriere della Sera« poroča, da bodo v glavnih obrisih sprejele osrednje države mirovno ponudbo sv. očeta in da tudi sporazum ji ni nenaklonjen.

Anglija.

Rotterdam, 21. avgusta. (Kor. ur.) V spodnji zbornici je interpeliral posl. Kind, ali je vzela angleška vlada mirovno noto sv. očeta v vednost in ali je pripravljena na njo odgovoriti. Lord Robert Cecil je odgovoril na obe vprašanji pritrjujoče.

Najvažnejše delo.

V »Domoljubu« čitamo:

Katoličani vsega sveta spremljajo s svojimi molitvami prizadevanje svetega očeta in ga po svoji moči podpirajo. Tretjič stopa sedaj Benedikt XV. pred svet s pozivom na mir. Italijanska vlada se je bila prvič takoj uprla in je papežu zagrozila, da bi vsako posredovanje za mir od njegove strani smatrala kot sovražno dejanje proti sebi in da ne more potem več jamčiti za osebno varnost njegovo. Pa tudi ta grožnja laških framasonov ga ni ostrašila. Papež izvršuje dalje svoj apostolski poklic.

Podpirajo ga pri tem katoliški možje. Osnoval se je mednarodni katoliški odbor v Švici, ki izkuša pripraviti najprej katoličane do sporazuma. Ravno sedaj so v Curihu zbrani vplivni katoliški možje: voditelj katoliškega Centra v nemškem državnem zboru, Erzberger, ki je s svojim nastopom v zbornici strmoglavil mogočnega državnega kancelarja Bethmann-a in izjavil, da je mogoče prav kmalu narediti, da bi le mogli vplivni državniki priti skup; dalje je tam avstrijski krščanski socialec dr. Mataja, izboren poznavalec mednarodnega prava, in deželni glavar Kranjske dr. Šusteršič. V Curihu izhajajoči katoliški list je te dni prinesel prav temeljito pojasnilo o jugoslovanskem vprašanju.

V odboru so še voditelj katoliških Čehov dr. Hruban, voditelj katoliških Mažarov grof Žiči, Poljaki in zastopniki drugih nam prijaznih držav. Ti izkušajo privabiti v svoj krog katoličane iz sovražnih držav, da se naredi vendar enkrat vsaj nekaj stika med sovražniki. Framasonske vlade so seveda temu skrajno nasprotne, a trajno se vendar ne bodo mogle upirati želji po miru, ki mora med ljudstvi pridobivati vedno več tal, čim dalje vojska traja.

Ko je šel načelnik naše stranke dr. Šusteršič iz Ljubljane in je izročil posle svojemu namestniku, je dejal: Kaj morem v teh razmerah boljšega storiti kakor da grem delat za mir? Dobrotnik človeštva je, kdor tudi samo za en dan skrajša to grozno uničevanje in strašno zmedo pojmov!

Tako je. To vojsko je satan naredil. Samo Bog jo more končati.

Bitka ob Soči se besno nadaljuje. — Položaj za nas dober. — 5606 Italijanov ujetih, 30 strojnih pušk zaplenjenih. — Francoski lovci v 11. soški bitki. — Soška bitka pokreta za mir v Italiji ni oslabila.

Znani vojni kritik major Morath piše o enajsti soški bitki, da ž njo Italijani ne bodo uspeli, kakor tudi niso ničesar dosegli v prejšnjih bitkah. Priredili so jo le v pozdrav Poincaréju. Kartiče splošnega položaja, je Cadorna v deseti soški bitki nameraval odrezati avstrijsko bojno črto od srednje Soče in s pehoto prebiti proti Ljubljani. V sedanji bitki je Cadorna na črti od Avč do Tolmina le bolj ali manj krepko demonstriral, ob morju pa išče poti, po kateri bi prišel naravnost v Trst. Grmado, ključ do Trsta, bi rad Cadorna vzel za vsako ceno. Napadel je iz prostora vzhodno in južno od Gorice, da bi zavzel cesto ob železnici, poizkuša, da bi vrgel naše čete z glavnega vrha na Fajtovem hribu; pri Kostanjevici nastopa z močnimi silami, da bi napredoval. Od izliva Soče obstreljujejo z angleškimi in s francoskimi topovi strmino pri Gradežu; z morja so obstreljevali goro monitorji. Ko so prenehali grometi topovi, je laška pehota iz Sv. Ivana napredovala proti cesti, ki vodi v Devin, Grmado so pa nameravali obkoliti s severa. Zapiralni ogenj naših baterij je italijanska krdela strašno kosil. Uspeh Italijanov najbolje kaže, ker so naši ujeli 5600 sovražnikov, dasi je premoč velika in so se naši le branili.

Cadorna je besno in vztrajno napadal, a naša bojna črta stoji trdno. Italijan namerava prebiti našo bojno črto na Krasu. Prebil jo pa ni; le na dveh točkah: pri Avčah in pri Selu je nekoliko napredoval. Pri Avčah se je nahajala naša bojna črta še spredaj na zahodnem bregu Soče; zdaj gre čez Vrh po naravni obrambni črti Kala, naravne obrambne črte v teh krajih.

Izguba Sela je podrejene vojaške važnosti: ogrožena ni Grmada; tudi naše postojanke na Krasu niso v nevarnosti.

Hrabrost naših junakov na soškem bojišču izpričuje, ker so toliko sovražnikov ujeli in zaplenili veliko strojnih pušk.

»Dober je naš položaj«, poročajo uradno iz vojnega tiskovnega stana.

Še grome topovi, še se bije besna bitka ob Soči. Upamo, da bodo Lahi, Francozi in Angleži zopet premagani.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 21. avgusta. Uradno:

Enajsta soška bitka se bije z vso silo. Sovražnik je storil vse, da bi zrušil silo naše obrambe, ki je ostala zmagovita v desetih krvavih bitkah. Na nobeni točki bojišča, ki se razteza od višin Julijskih alp do Adrije se mu to ni posrečilo. Na severnem krilu 70 km dolge črte v ozemlju Vršiča in Krna se je razcepil italijanski napad z ozirom na ozemlje v posamezne sunke, ki smo jih

LISTEK.

† Prof. Maks Sever.

Pred petimi leti mi je profesor grščine podaril stereotipno izdajo Ksenofontovih »Spominov Sokratu«, spominov, ki jih je zapisal Ksenofont v hvaležnosti do svojega učitelja Sokrata sodobnim in poznejšim rodovom v premišljevanje o njegovem plemenitem učiteljevanju in nepojmljivem koncu.

Čudno naključje! Ali je je vedel samo Vsevedni, ali je morda vedel tudi on ali pa samo slutil, da jih bom po petih letih zopet vzel v roke, tiste »Spomine«, in da tedaj ne bom mislil na modrijana Sokrata, ki je umrl poln hrepenenja po onostranski blaženosti tako ravnodušno zapuščajoč svojce, ampak nanj, ki se je v prvih in zadnjih hipih po nesrečnem dogodku s skrbečo bolestjo spominjal svoje družinice, na vsem učencem nepozabnega — profesorja Maksa Severja.

Najhujše je to: sredi najlepših počitnic odriniti s pozivnico k mobiliziranemu polku, nato na srbskem bojišču prestati napore prvih zmag in porazov, vrniti se z neozdravljivo boleznijo za gimnazijski kateder in že spet oditi k vojaškim cenzuram v Zagreb, Ljubljano, Karlovec, za tem zasesti stolico na vojaški nižji realni šoli v Maros Vásárhely-u, preživeti cel alfabet od začetka do konca in od konca do začetka ter končno neposredno pred odhodom v strelske jarke pasti na vežbališču od lastne ročne granate.

Če je kje na svetu poklic zaradi poklica, je to učiteljski stan in Maks Sever je bil profesor, kakršnih nam manjka. To vedo zlasti njegovi učenci, ki mu bodo ohranili hvaležen spomin za vedno. Treba bi bilo darovitosti Edmonda de Amicis (Cuore), če bi hotel kdo opisati njegovo delovanje v šoli, njegovo blago srce in plemenito dušo, s katero so nas vezale tako nežne vezi. V resnici bi si človek ne znal razlagati vneme, s katero je opravljal delo svojega poklica, ko bi ne vedel, da se je tega svojega poklica v vsej njegovi dalekosežnosti tudi zavedal. Sam mi je priznal v nekem pismu: »Jaz sem si bil v svojem srcu že pri vstopu v gimnazijo izbral svoj poklic: moj ideal je bil vedno učiteljski stan. Pri tem me ni strašil niti izrek starih modrijanov: Quem dii odere. V svojem poklicu sem tako srečen, [illegible] onega srečnega trenutka, ko bo bojna tromba odtrobila in [illegible] zopet stal pred svojimi učenci. So pa zopet ljudje, ki bi bili vse drugo raje kakor učitelji.«

Stroka, katero si je bil izbral, mu je odgovarjala popolnoma. Učil je latinščino in grščino, torej tista predmeta, ki usposabljata za vseučiliške študije in tvorita podlago takozvani humanistični izobrazbi. Visokega mnenja, ki ga je imel o autiki in humanistični izobrazbi sploh, ni nikdar pustil na cedilu, ampak ga pri vsaki priliki povdarjal, podpiral in razširjal, dobro vedoč, da vsakovrstna gonja proti humanistični vzgoji izvira in nujno vodi do gole sebičnosti sočasne prosvete, ki noče priznavati preteklosti, niti prihodnjosti, ampak le večnost nadomeščujočo sedanjost in nad njo kraljujoči božanski Jaz. To svoje naziranje je po raznih izkušnjah na bojišču in vojaški šoli le še poglobil in se zadivil idealu naših gimnazij. Komaj ustvarjene nove načrte, ki jih je hotel po končani vojni izvesti v prid mladini in svojemu narodu, je prehitela njegova junaška smrt.

Tako je izgubila naša mladina v njem učitelja, ki so ga dičile same lepe lastnosti. Njegovo vzorno vzgojo potrjujejo vspehi. Kako ljubezen je gojil do učencev! Kako je kipelo njegovo srce domovinske ljubezni, kadar se je v šoli ponosno oziral po mladini — upu svojega naroda, kako ga je bolel vsak neuspeh, prestopek in poguben vpliv pokvarjenih tovarišij, nasprotno v kako veselje in srečo so mu bili dobri učenci! Skratka: imel je očetovsko srce. Z dostojno resnostjo in zdravim humorjem, z dobrohotečo obzirnostjo, z globokim umevanjem dijaške duše in zlasti s sočutnostjo do revnejših učencev si je takoj pridobil srca svojih učencev in zaupanje do njega je rastlo od dne do dne. Umevno je, da so tedaj njegove bodrilne besede, njegovi versko-nravni opomini padali na rodovitna tla. Kako dobro so nam dele besede: »Zdaj ste že bolj odrastli; je dobro, če se vas na to opozori o pravem času.« — Kadar je imel povedati kaj važnega ali kočljivega. In sledil je očetovski poduk in od naše strani otroškozaupno vpraševanje. Od njegovih navduševalnih opomb se mi zdi najlepša ona, ko je pri otvoritvi šolskega leta 1912/13 s svečanostjo spominjal na kongres in sijaj, ki ga je na Dunaju razvil Evharistični kralj s prizadevanjem naše cesarske hiše.

V višji šoli je bil pri čitanju klasikov vesel vsake prilike, kjer nam je mogel dati kak nauk za življenje. Če je bila stvar važnejša, je imel navado še čisto za uvod odkritosrčno izreči svoje mnenje: »Mislim, da je za vas umestneje, če se rajši pogovorimo o stvari, [illegible] to, da bi vas mučil s suhoparno gra-

vse popolnoma odbili. Južno od Avč in vzhodno od Kanala je sovražnik z novimi silami našo bojno črto potisnil nekoliko nazaj. Pri Vrhu smo ujeli italijanski napad; posamezni oddelki so pa držali svoje postojanke, dokler niso bile popolnoma obkoljene; umaknili so se nato skozi napadalce. Med Desklo in Vipavo so se rušili v bojih, ki so trajali podnevi in ponoči, navali na naših junaško branjenih črtah. Poleg strelskega polka št. 7 se je zopet posebno odlikovala slavna prva črnovojniška brigada (moštvo iz Spodnje in iz Zg. Avstrije). Ravno tako uspešno so se borili preizkušeni branilci Krasa. Osvojitev uničene vasi Selo tvori edini krajni uspeh, ki ga je priboril tu sovražnik, ki je žrtvoval na tisoče mož. V obeh dneh bitke smo ujeli nad 5600 mož in zaplenili 30 strojnih pušk.

Severnozahodno od Arsiero so oddelki 2. tirolskega polka cesarskih lovcev in naskakovalne patrulje ujele v italijanskih jarkih 4 častnike, 90 mož in eno strojno puško.

AVSTRIJSKO VEČERNO POROČILO.

Dunaj, 21. avgusta. (K. u.) Vojni tiskovni stan:

Bitka ob Soči se nadaljuje z isto besnostjo. Težišče na Krasu. Položaj za nas dober.

Načelnik generalnega štaba.

Podrobno poročilo vojnih poročevalcev o drugem dnevu XI. bitke ob Soči.

Vojni tiskovni stan, 21. avgusta. Soška bitka, ki je zapletla neštete tisoče v nove, strašne boje, čisto nič ne zaostaja za zadnjo silovito borbo. Na mnogih točkah nastopajo z večjo množico topov in ljudi, kakor v deseti bitki. Splošno napadajo tiste odseke, kakor ko se je pričela zadnja ofenziva. Na severu napada brigada za brigado gorovje med Avčami in goro sv. Gabrijela, ki zapira gorsko planoto med Banjšico in Trnovem. Izžgane ceste Gorice sipajo temna krdela proti pustim gričem, ki obdajajo vzhodni rob nesrečnega mesta. Od droga na utrdbi Fajtovega hriba do borih utrdb Tržiča pokriva vse dim in ogenj.

Ne more se reči, kdaj da se bo končala divja borba, a rečemo že lahko, da se je prvi naval italijanskih množic krvavo zrušil. Prebili niso nikjer, le v nekaterih odsekih se jim je posrečilo, da so vpadli, a skoraj povsod se je položaj vzravnal. Več polkov, ki so plezali po poti na Kalvarijo čez Solkan na Sveto Goro po tesnih stezah, je poizkušalo, da bi se polastili postojank, ki obkoljujejo razvaline samostana. Pri hiši in strmini se je sunek končal. Izjalovil se je tudi njih poizkus, da bi bili severno od tam razvili c. kr. bojno črto in da bi prebili proti Trnovskem gozdu.

Na Goriškem pokrivajo griče od Sv. Marka do Panovškega gozda gore mrličev, a železnega obroča niso čisto nič izrahljali; popolnoma se je pa zrušil italijanski naval na Komenski planoti. Sovražniku se je posrečilo, kar se vselej zgodi, da je z prvim zagonom prišel v najsprednejše postojanke, a skoraj na vseh točkah se je moral takoj umakniti mogočnim protinapadom. Italijani so se dozdaj zarili le vzhodno od razvalin Kostanjevice, a tudi v tem zelo tesnem odseku so le malo pridobili. Zaman so poizkušali, da bi se bili z navalom polastili severno od Kostanjevice ležeče kote 464; posrečilo se jim tudi ni, da bi bili obšli tu vrh Fajtovega hriba na strminah proti Vipavski dolini.

Včeraj so doživeli Italijani poraz, ki spada med najtežavnejše cele vojske.

Kras v oblakih ognja in dima.

Budimpešta, 21. avgusta. »Az Est« javlja iz vojnega tiskovnega stana: Nova soška bitka, ki divja že dva dni, ne zaostaja za strašnimi borbami desete bitke ob Soči. Italijani napadajo skoraj v ravno tistih smereh, kakor zadnjič. Kras pokriva ogenj in dim od Fajtovega hriba do Tržiča. Prvi naval italijanskih množic se je zrušil, to stoji. Nikjer niso prebili, kjer so v tesnih odsekih vdrli v naše črte, smo jih hitro vrgli. Več polkov smo odbili na solkanski poti. Preprečili smo Italijanom njih načrt, da bi bili razvili našo črto na Kuku in da bi prodrli proti Trnovskemu gozdu. Griče Sv. Marka pokrivajo kupi italijanskih mrličev. Na komenski višini se je naval Italijanov popolnoma zrušil. Italijani drže le vzhodno od razvalin Kostanjevice nekaj osvojenih postojank, a pridobili so jako malo.

Francozi ob Soči.

Bern, 21. avgusta. Enajsto bitko ob Soči znači, ker se bije tudi nekaj francoskih lovskih bataljonov. Prihod Francozov na soško bojišče so prikrivali, a izdali so ga s preveliko hvalo, s katero je zadnje čase slavilo italijansko časopisje Francoze, kakor tudi s tem, da je sprejel Cadorna neposredno pred ofenzivo Poincaréja kot gosta. Navzočnost Francozov v bojih pri Soči je pa odkrila brzojavka Viktorja Emanuela Poincaréju, v kateri je povedal, da se bore Francozi ramo ob rami z Italijani.

Bitka pri Selu.

Dunaj, 21. avgusta. Iz vojnega tiskovnega stana se javlja o bitki pri Selu:

Tudi danes je najsilnejše besnel boj na južnem delu Krasa. Najbesnejše so rjoveli italijanski topovi vseh kalibrov; novi sovražni polki so zavzemali mesta izčrpanih svojih prednikov v dvadnevni bitki. Uspeha Italijani zopet niso dosegli. Zastonj so prelivali kri, zaman so se borili. Na tisoče mrtvih Italijanov pokriva Fajtov hrib in razvaline sestreljene vasi Selo. Angleški in francoski topovi so sodelovali, da uničijo naša kritja in jarke, a zrušili niso zveste obrambe in železnega odpora branilcev. Skoraj ni mogoče verovati, in spada v najslavnejši list povestnice sedanje vojske, kar je storil in kar še dela vsaki naš mož od najvišjega poveljnika do prostaka na krvavem pozorišču.

Pri presoji položaja do torka opoldne se lahko reče: mali uspehi, ki jih mora v prvem razvoju vsake napadalne bitke prepustiti branilec sovražniku, so bili zdaj še neznatnejši, kakor v 10. soški bitki. Na planoti Kala se je posrečilo sovražniku, da je prišel na vzhodni breg Soče. Južno od Avč pri Kanalu je zasedel sovražnik mali del bojne črte. Črta naše pehote se je morala umakniti tam v tisto postojanko, ki gre po pobočju, ki se razteza vzhodno od tam; to obrambno črto držimo proti vsem napadom.

Na cesti Jamlje-Selo slede povrsti napadi Italijanov. Vedno nove množice gonijo na naše postojanke, ki se nahajajo na zahodnem robu sestreljene vasi Selo. Vas so sovražne granate tako razbile ,da jo pač ne moremo več nazvati vas. Pehota se je umaknila na povelje za vas Selo in je prepustila sovražniku razvaline vasi. Ker leži Selo pri razpoki Brestovice, kjer meji Grmada s Krasom, je za zdaj brez vsake važnosti, če so zasedli vas Italijani, ker so nadvladajoče višine, za katere edino gre, trdno v naših rokah. Glede na način, kakor napada italijanska pehota, se 11. soška bitka le malo razločuje od prejšnjih bitk. Napadajo tako, kakor v prejšnjih bitkah. Sovražna pehota napreduje v globokih vrstah, ko misli, da so postali s pravljalnim topovskim ognjem naši jarki zreli za napad. Pri napadih zadnje dni so vzele najprednejše vrste italijanske pehote s seboj strojne puške. V borbah včeraj smo zaplenili 30 strojnih pušk, kar dokazuje, kako živahno da naša obramba dela.

Italijanski ujetniki izpovedujejo, da je njih poveljstvo računalo na osvojitev Trsta že začetkom napada. V italijanskih strelskih jarkih so rekli vojakom, da so izdelali za napad na avstrijsko soško bojno črto tak načrt, da bodo v nekaterih urah vzeli Trst. Načrt se je naslanjal pred vsem na sodelovanje mnogoštevilnih francoskih in angleških topov, kakor tudi italijanskih topov, in da poseže tudi mornarica v boje na suhem z najtežjimi topovi. Vse to naj bi se izvedlo istočasno z navali pehote. Italijanski ujetniki tudi potrjujejo, da so se italijanski vojaki naveličali vojske in da se upori vsaki dan pojavljajo.

V Trstu je tudi v enajsti soški bitki vse mirno, kakor med njenimi desetimi prednicami. Nenadno obstreljevanje je prvi hip ljudi razburilo, a dnevnega dela ni dolgo motilo. Vse gre, kakor navadno. Naši letalci krožijo podnevi in tudi ponoči nad mestom, katero zapirajo italijanskim letalcem.

V bitki pri Soči streljajo sovražniki s 6800 topovi; 1800 jih je francoskih in angleških.

Berlin, 21. avgusta. »Lokalanzeiger« poroča iz Karlsruhe«: »Stampa« poroča: V bitki pri Soči streljajo s 6800 topovi; 1800 jih je angleških in francoskih.

* * *

Bitka se včeraj nadaljevala z nezmanjšano silo. — Na Krnu odbita dva, na Mrzlem vrhu pa en napad. — Pri Desklah bil sovražnik vržen. — Uničeni sovražni bataljoni pri Vodicah, na Sveti Gori in na gori sv. Gabrijela. — Zrušeni sovražni naskoki vzhodno od Gorice. — Na Krasu odbili naši junaki vse napade, le Selo je ostalo sovražniku. — 5 italijanskih letal sestreljenih.

Dunaj, 21. avgusta. (Kor. ur.) Vojni tiskovni stan: Bitka se je nadaljevala z nezmanjšano besnostjo podnevi in ponoči od Avč do morja. Našo črto od Mrzlega vrha do Tolmina so podnevi obstreljevali s težkimi topovi; ogenj se je proti večeru posebno ojačil pri tolminskem mostišču.

Sovražnik je napadel dvakrat našo postojanko na Krnu; močno je napadel tudi Mrzli vrh, a smo ga odbili.

Južno od Avč in vzhodno od Kanala smo utrjevali našo novo bojno črto. Tam je odbil strelski polk št. 7. 20 sovražnih napadov, ujel 400 sovražnikov in zaplenil 7 strojnih pušk.

Z najtežjim topovskim in z ognjem min je obstreljeval sovražnik ostalo bojno črto do morja.

S protisunkom smo vrgli sovražnika južno od Deskel, kjer je bil vdrl.

Po kratkem bobnečem ognju so naskakovali sovražni bataljoni Vodice. Sv. Goro in goro Sv. Gabrijela; naš ogenj jih je uničil.

Boj divja tudi vzhodno od Gorice. Pri Solkanu, pri Grčini, pri Vrtojbi in pri Biljah je sovražnik neprestano s svojimi množicami naskakoval, a dosegel ni ničesar; naš ogenj mu je zadal najtežje izgube. Južno od Grčina se je sicer posrečilo sovražniku, da je vdrl v našo prvo črto, a ponoči smo g anapodili in ga tudi tam vrgli v pobližnem boju, ki je trajal eno uro. Slavna I. črnovojniška brigada se je v teh bojih posebno odlikovala.

Naše postojanke na Krasu od Vipavske doline do morja je sovražnik včeraj in ponoči brez odmora besno napadal; posebno je nastopal proti Kostanjevici in zahodno od Medeje. Naše junaške čete so popolnoma odbile vse napade na naše postojanke, le Selo je v menjajočih se borbah ostalo Italijanom. Pri Flondarju in jugovzhodno od Sv. Ivana smo ponovno odbili težke sovražne napade.

Ves dan so se bili številni zračni boji; 5 sovražnih letal smo sestrelili.

V nedeljskem boju naših pomorskih letal s sovražnimi monitorji, ki so obstreljevali Trst, so naša pomorska letala zmagala; monitorje so prisilila, da so morali prenehati streljati. Eno pomorsko letalo smo izgubili.

Sovražnik je včeraj obstreljeval s težkimi topovi tudi naše postojanke na Rombonu. Ogenj naših topov je že odbil sovražno pehoto, ki je dopoldne napadla.

Napetost v Rimu.

Curih, 21. avgusta. Iz Rima: Rimljani zasledujejo razburjeni ofenzivo ob Soči. Uredništva listov oblegajo velike množice, ki pričakujejo posebnih izdaj. Italijansko časopisje je napovedalo, da bo avstrijska bojna črta kmalu prebita .

Soška bitka Italijanov ni navdušila za vojsko. — Silovito pomanjkanje papirja v Italiji. — Italijanski ministrski svet.

Lugano, 21. avgusta. (K. u.) Italijanski listi poročajo: Italijansko vojno vodstvo in vlada sta nameravali z ofenzivo zopet razpaliti vojno strast med narodom, ker je nota sv. očeta hrepenenje po miru v ljudstvu zelo okrepila. Uspeha pa niso dosegli; nasprotno: socialisti v Milanu so na shodu strašno nastopili proti nadaljevanju vojske.

Lugano, 21. avgusta. Popirja v Italiji tako primanjkuje, da ne morejo niti dovolj dopisnic natisniti.

Lugano, 21. avgusta. Danes je zboroval ministrski svet. Sonnino se je včeraj dolgo časa posvetoval z ruskim veleposlanikom in z nizozemskim poslanikom. Neko nevtralno poslaništvo v Rimu se pogaja z upravo palače Torloni, o najemninski pogodbi za avstrijsko poslaništvo pri Vatikanu. Spodnje prostore v palači so že izpraznili.

Italijanska vlada proti mirovnemu pokretu.

Bern, 21. avgusta. (K. u.) »Neue Züricher Ztg.« poroča z italijanske meje: Minister Commandini je izdal okrožnico prefektom, s katero jih poziva, naj osrčujejo in pomirujejo prebivalstvo, naj krepé odporno moč in naj nastopajo proti vojni nasprotujoči agitaciji.

Trst pod sovražnimi granatami.

V »Edinosti« čitamo o italijanskem bombardiranju Trsta naslednje zanimivo poročilo:

Vse do prošle nedelje je bil Trst — tako pravzaprav pred fronto, kot se pravi — vendar še kolikor toliko varen, dasiravno so nas naši »prijatelji« z one strani posetili marsikaterikrat in nas pozdravili s pozdravi iz zraka, po katerih je tekla kri najnedolžnejših in smo polagali njihova trupla k večnemu počitku — žrtve težkih časov. Vendar pa Trst vse do zadnjega ni stal pod vstiskom tistih grozot, ki se dogajajo dan za dnem nekoliko kilometrov tja gori proti severozapadu; v nedeljo proti večeru pa smo občutili tudi v Trstu učinek »najtežjih kalibrov« in spoznali smo, da smo — na fronti.

Razdalja med Trstom in furlanskim obrežjem od izliva Soče pa tja do meje je majhna, komaj 18 do 25 km,in današnja tehnika obvladuje take razdalje igraje. To so nam dokazali naši sovražniki v nedeljo. Dočim je bil prejšnji dan in posebno popolnoči ves sovražni najtežji ogenj — pravijo, da ste bili dve angleški vojni ladji tam nekje pri Gradežu — naperjen na Opčine, odkoder je zbežalo prebivalstvo v najbližnjo okolico, so si v nedeljo zvečer izbrali za cilj Trst sam. Militarične škode na Opčinah ni bilo, kolikor smo poučeni, precej pa je prizadeto domače prebivalstvo. Poškodovanih je več zasebnih poslopij, a po sreči ljudskih žrtev ni bilo. Vse drugače pa je pri nas v Trstu.

Prvi strel je bil ugotovljen ob 7. uri 4 min., in potem jih je sledilo do približno 8. ure zvečer še nadaljnih 6. Prvi zadetki so bili takorekoč v sredi mesta. mesta, v katerem ni nobene vojaške naprave, ki bi le količkaj imela utrdbeni ali podoben značaj. Mesto Trst je dandanes popolnoma odprto mesto, kjer nimamo prav ničesar, kar bi tudi le oddaleč kazalo, da je Trst po vojaštvu zaseden, za odpor proti sovražniku pripravljeno mesto. Onih par najnižjih vojaških poveljništev, ki jih imamo, je komaj toliko, da vemo, da je sploh kak vojak v Trstu, in če ne bi tupatam prihajalo vojaštvo s Krasa nakupovat v Trst, bi sploh pozabili, da smo tako blizu fronte, če ne bi nas opozarjali na to bobnenje tam zgoraj in italijanski letalci nad nami. In vendar Trst pod italijanskimi granatami.

Deset sovražnih granat največjega kalibra, 38 centimeterskega, kakor pravijo, je bilo naperjenih na Trst. Zadele niso vse in tudi učinek ni bil tako grozovit, kot bi si človek predstavljal v prvem hipu. Stvarna škoda je razmeroma le majhna. Porušena je skoraj popolnoma le ena sama hiša, druga pa je precej težko poškodovana. Hujši pa so učinki glede človeških žrtev.

Bila je pač nedelja in ljudstvo je proti večeru šlo iz hiš, da se po izredno vročem dnevu nekoliko ohladi. Zlokobno brnjenje, tresk, in — krik in stok, brizgajoča kri, ranjenci, mrtveci. In večinoma sami — otroci.

Sestri Gizela in Eleonora Lavrenčič, prva stara 14, druga 10 let, Beneš Julij, star 14 let, Peter Cigoj, star 10 let, Blaževič Albina, stara 15 let, in Erzilija Loy, stara 30 let. Šest mrtvih, razmesarjenih, šest žrtev, ki pričajo o grozoti borbe za — »odrešitev« Trsta.

Nepopisno pretresljiv je bil prizor ob strašno razmesarjenih truplih Gizele in Eleonore Lavrenčič. Mati nesrečnih žrtev je malone poblaznela bolesti. Objemala in poljubovala je revne ostanke svojih predragih hčerk, ki sta bili vsa njena nada, klicala ju z najslajšimi imeni, jokala, in si ruvala lase, kričala, da se je stresalo naitrše srce. Lahko je

---

matiko, s katero bi radi mnogi ovekovečili sebe in svojo ženijalnost. V višjih razredih jaz gramatiko suponiram; sicer sami veste, da sem vas na to opozarjal že v nižjih razredih.«

Res je v nižjih razredih znal tudi oblikoslovje pokazati učencem v pravi luči, buditi veselje zanj kažoč na neprecenljiv užitek klasičnih čtiv, brž ko so jezikovne težkoče premagane, in nas čuvati pred nevarnostjo naziranja, da je oblikoslovje samo sebi namen.

Ne le, da je samo v šoli gojil čut za vse lepo in dobro, tudi zunaj v naravi na izprehodih in izletih je znal buditi v mladem človeku zanimanje za naravno krasoto. Bil je sam intimen prijatelj narave; saj je kot lovec prežil v nji marsikaj lepih trenutkov in njegovemu bistremu očesu ni manjkalo pozornosti za najmanjši migljaj. Poznal je naše gozde, naše loke in potočke, ljubil lepo slovensko zemljo in pri pohodu v Srbijo, kakor da je zadnjič pozdravl valove domače Save. Sicer je služil kot nadporočnik pri hrvatskem 78. pešpolku, ali zaigralo mu je srce od veselja. kadar je ,daleč od domovine, začul slovenski napev! Kako je bil vesel brata Hrvata, ki je bil, kakor piše v dnevniku, »bolj slovenske krvi«.

Da, še se najdejo ljudje, ki so slovenske krvi, ali Maksa Severja ni najti med živimi nobenega več. Svojo slovensko kri je prelil za domovino, semo naše srečnejše prihodnjosti. Ali pa je gotovo, da bo seme vzklilo? Kaj je gotovost? Kot da bi bil stopil iz pravljice na realna tla, se je v divni noči ob Drini za vojsko oboroženi junak zamislil v prežeto idilo svojega srečnega družinskega življenja in ranjen od krute in edino gotove resničnosti zavzdihnil:

»Mesečina nad Drino; pokanje patrul; prepelici odgovarja žaba.«

To je gotovost. In gotovo je, da tistega oboroženega junaka Maksa Severja ne bo več iz vojske domov. To priča njegovi gospe poslana, okrvavljena častniška kapa in dolg črn trak z zlatim napisom: »Dragemu tovarišu pešpolki 16. 52. 53.«

Šest mesecev že žaluje za njim toliko in toliko hvaležnih učencev, za njim žaluje mlada neutolažljiva vdova s sedmerimi sirotami: »Ko bi vedela, da njegova kri ni tekla zastonj, kako sladka tolažba bi to bila zame... Celo sama bi šla z veseljem v smrt zapustivši usodi vseh sedem nesrečnih sirot, ko bi mi kdo mogel dati poroštvo, da je s tem zagotovljena slovenski domovini boljša, pravičnejša, srečnejša bodočnost!«

Junak in junakinja!

Jos. Turk,
v imenu nekdanjega razreda.

bila ranjena tudi njena 2 in pol letna hčerka kar so pa opazili šele naslednji dan.

Težko ranjenih je bilo 7 oseb, ki so jih prepeljali v mestno bolnišnico, in sicer: Helena in Karel Bavdaž, Julija Dionisio, Mihael Hrimek, Ernest Hambrusch, Marija Reinhardt in Mihael Kanian.

Vtisk sovražnega napada je bil v prizadetih okoliših, kot je pač popolnoma umljivo, naravnost grozen. Ljudstvo je trumoma bežalo v edino varna kraja, v predora pod Montuzzo in pod Sv. Jakobom, ki sta bila v kratkem tako polna, da je bil vsak promet nemogoč. Pomirjevalno je vplival na ljudstvo prihod namestnika barona Fries-Skeneja, ki je v spremstvu namestnika policijskega ravnatelja dr. Mahkovca, ogledal prizadete kraje in rodbine, tolažil ljudstvo ter najtežje prizadetim skušal z denarno podporo za prve potrebe pomagati iz najhujše zadrege. Kolikor smo poučeni s pristojne strani, poskrbi gospod namestnik kar najizdatneje za prizadete rodbine.

Proti 8. uri zvečer je ponehalo. — Ljudstvo se je začelo vračati v svoje domove, ali vendar se ni pomirilo popolnoma, kajti ko je opolnoči zopet začelo treskati na Občine, je bilo zopet vse pokoncu. Šele tedaj, ko je bilo jasno, da mestu ni pričakovati ponovnih smrtonosnih pozdravov, se je prebivalstvo pomirilo. Oba predora pa sta vzlic temu prenočila precejšnje število ljudi, ki niso zaupali ponovnim zagotovilom, da se ni bati ponovitve napada.

Danes, v ponedeljek, je zopet pokalo, toda sovražni streli so bili naperjeni proti Občinam, in mesto ni bilo prizadeto.

Prebivalstvo iz Sv. Križa in z Občin, kolikortoliko tudi s Proseka in Kontovelja, se je umeknilo deloma v Trst, deloma pa proti Sežani in Bazovici. Poročila z najbližje kraške fronte so se danes glasila ugodno, in tako ljudstvo meni, da se v kratkem zopet lahko povrne v svoja domovja.

Kolikor se pač da sklepati iz vseh okoliščin, je bil ta napad na Trst le mimogredoč. Kaj naj pa tudi napadajo popolnoma odprto mesto?! Zato pa je tudi večina prebivalstva ostala hladnokrvna, v prepričanju, da se napad ne ponovi več. **»Italijani vendar ne bodo razstrelili Trsta, ki jim je takorekoč edini cilj njihove vojne!«**

Danes je v Trstu zopet mirno, dasiravno vsakotoliko zagrmi tam gori okoli Občin. Ljudje štejejo strele in preudarjajo, kam je neki zadelo. Prvi strah pa je minil, in ljudstvo se le zanima za ranjence s fronte, ki jih privažajo po openski vzpenjači v tukajšnjo bolnišnico Rdečega križa.

Hud je bil nedeljski večer za Trst; upajmo, da se ne povrne nikoli več tak!

Nova bitka divja na rumunskem bojišču.

Na vzhodni bojni črti se je izjalovilo več sovražnih protinapadov, ki so bili, deloma globoki 15 valov, naperjeni proti naši bojni črti Očna-Grozesti-steklarna, s težkimi izgubami za sovražnika. Višino 895 severovzhodno Soveje smo vzeli z naskokom deloma pa v vročem boju z ročnimi granatami. Močni sovražni protinapadi so se krvavo izjalovili. S sunkom smo vzeli nadaljne opirališče in privedli plen.

Kodanj, 21. avgusta. (Zakasnelo.) **Na bojni črti 100 milj se je unela nečuveno močna bitka, ki se bije v prostoru od doline Slomik do Galaca.**

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 21. avgusta. Veliki glavni stan: **Od Dvine do Donave se položaj ni izpremenil.**

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Rusko uradno poročilo.

20. avgusta 1917. Sovražnik je 19. avgusta trdovratno napadal pri Očni in pri Onesci. Napadal je Rumune pri reki Slanic, proti večeru se mu je posrečilo, da se je polastil dela rumunskih jarkov in da je potisnil rumunske čete proti jugozahodnem robu Očne. Od ranega jutra je sovražnik trdovratno napadal odsek žganjarne pri Grosesci; posrečilo se mu je, da je vdrl v postojanko. Boj se nadaljuje. V smeri proti Focsani so Nemci napadli zjutraj 19. avgusta na obeh straneh železnice Focsani-Adjudul. Opoldne so vzeli prvo črto zahodno od železnice, a s protinapadom smo položaj zopet vzravnali.

Vzhodno od železnice je pritisk Nemcev Rumune prisilil, da so se umaknili na skrajni konec vasi Mericesti.

Nemci zavzeli višino severovzhodno od Soveje. — Zrušeni sovražni napadi pri Grozesci.

Dunaj, 21. avgusta. (K. u.) Vojni tiskovni stan: Nemške čete so vzele včeraj z naskokom višino severovzhodno od Soveje, katero je sovražnik žilavo branil; držali so jo proti sovražnim protinapadom; ujeli so nekaj stotin sovražnikov in zaplenili več strojnih pušk.

Sovražnik je napadel včeraj popoldne in zvečer z znatnimi silami: v krdelih do 15 valov, prostor pri Grozesci. Vsi napadi so se pred našimi postojankami krvavo zrušili.

Tajna pogodba med Francijo in Rusijo. — Sazonov odpotoval v inozemstvo.

Berlin, 21. avgusta. Na tozadevno vprašanje se je odgovorilo posl. dr. Stresemanu pismeno o ruskih tajnih pogodbah, da se je sklenila februarja 1907 med Rusijo in Francijo tajna pogodba, ki zagotovi Franciji sledeče aneksije: 1. Alzacijo-Loreno z mejami iz l. 1790.; 2. Ozemlje Saare; 3. glede na porenske dežele dobi Francija tiste dele, ki jih želi; ostale dežele naj bi tvorile zvezno državo.

Stockholm, 21. avgusta. Kerenskij je poslal bivšega zunanjega ministra Sazonova z važno diplomatsko misijo v inozemstvo.

Kako je odpotoval bivši car v prognanstvo.

Genf, 18. avgusta. »Matin« objavlja podrobnosti o prepeljavi bivšega carja v izgnanstvo. Carja so pregnali na pritisk strank. Sovjet je sumil, da vodi car tajno korespondenco, ki jo pa niso mogli odkriti. Načelno so sklenili še 18. julija, da izženo carja. Odločilo je pa pismo generala Gurka carju, katero so prestregli. Gurko je carju zagotovil svojo udanost. V tajni seji ministrstva dne 10. avgusta so sklenili, da pošljejo carja v prognanstvo. Kerenskij je odredil obširne priprave. Carsko selo so obkolili štirje polki. Carjeva rodbina ni smela v postelje, marveč je morala oblečena prečuti noč. Kerenskij je ob 4. uri zjutraj sam naznanil carju, da mora odpotovati. Car je bil popolnoma pobit, carica se je pa držala ponosno pokonci. Carjeve hčerke so bile oblečene v višnjevo obleko, carjevič je pa bil vesel, ko so morali skupno odriniti. Štiri dvorjanke so pridelili velikim kneginjam. Princu Dolgurokovu, ki je sledil carjevi rodbini v prognanstvo, so podelili vodstvo dvora. »Figaro« poroča, da se je dvorni vlak s carjem v prognanstvo peljal 16. avgusta skozi Perm.

Avstrijski junaki premagali na Balkanu zamorce in Anamite.

Odbiti sovražni napad pri Moskopolisu.

Dunaj, 21. avgusta. (K. u.) Vojni tiskovni stan: Bataljon Anamitov in stotnija zamorcev je napadla pri Moskopolisu. Odbili smo jih in jim zadali velike izgube.

Bitka pri Verdunu.

Kljub jasnemu vremenu niso nadaljevali z napadom na flanderski bojni črti vsled zadnjih velikih napadov z masami utrujeni Angleži. Na bojni črti Arras je bil v posameznih odsekih deloma močnejši sovražni topniški ogenj. Na obeh straneh Moze so vrgli Francozi v boj svoje goste naskakovalne skupine z enako brezobzirnostjo, kakor svoječasno v aprilski ofenzivi ob Aisne. Njihove krvave žrtve so temu primerno enako visoke, med tem ko so njihovi začetni uspehi zopet izredno omejeni. Ob neomajnem pasu naše glavne postojanke je bil odbit francoski sunek z najtežjimi krvavimi izgubami za sovražnika. Samo na posameznih mestih se mu je posrečilo v prvem navalu udreti v naše postojanke. Z neizrekljivo silovitostjo so se vrgle naše na sunek pripravljene čete na sovražnika in porivale z izredno silo borečega se sovražnika korakoma nazaj. V teh bojih je zadobil Francoz čez vse težke krvave izgube. Po semintja nagibajočem se boju je ostal vrh »Mrtvega moža« v sovražni roki; ravno tako se mu je posrečilo ustaliti se v gozdu Corbeaux na višini 344. Zgodaj zjutraj 21. avgusta se je vnela na vzhodnem bregu Moze nova silovita bitka.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 21. avgusta. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Rupreta Bavarskega.

Izvzemši močnega uničevalnega ognja od časa do časa v nekaterih odsekih na flandrski in na arraški bojni črti nobenih večjih borb.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Prvi dan bitke pri Verdunu je izpadel za Francoze ravnotako, kakor veliki angleški napad na Flandrskem 31. julija in 16. avgusta. Premoč materiala in brezobzirni nastop človeških množic ni zrušila nemške bojne sile; na bojni črti, ki meri nad 20 km, se je zrušil napad; le malo je pridobil krajnih uspehov.

Silovito so se pričeli pripravljati dne 21. avgusta na veliki sunek, katerega je izvedla francoska armada včeraj na povelje Anglije. Od gozda Avocourt do roba gozda Caurières je učinek topov, katerega so v zadnjih urah pred napadom še pomnožili do skrajnosti, izpremenil naše postojanke v obsežno, pusto polje udrtin. Francoska pehota je planila v ranem jutru 20. avgusta v gostih naskakovalnih valovih v obrambi topovskega ognja, ki so ga bili naprej namerili, v gostih vrstah na naskok. Črni in beli Francozi so vdrli na mnogih mestih v naš obrambni odsek; s krvavimi žrtvami so morali priboriti od naših bojnih čet vsaki napredovalni korak. Ljuti poblizni boji in krepki protisunki so skoraj povsod sovražnika vrgli. Siloviti boj se je valil podnevi sem in tja. Na zahodnem bregu Moze je ostala Francozom le višina »Mrtvi mož« in južni rob »Gozda krokarjev«. Mi ležimo tam tik na severnem slemenu gore.

Še manj se je izpremenila bojna črta na vzhodnem bregu; le na višini 344 v jugovzhodni smeri proti Samognieuxu in v gozdu Fosses je sovražnik pridobil nekaj zemlje.

Ukrepi vodstva so se sijajno obnesli. Zgledno vztrajno in hrabro se je bila pehota, a zelo se mora pohvaliti tudi topništvo; uničevalo je sovražne priprave in zadajalo občutno škodo nastopu na naval; odlično je sodelovalo na uspešni obrambi. Druga orožja, posebno pionirji in letalci so zelo pripomogli, da je dan dobro izpadel.

Izgube francoske pehote odgovarjajo nastopu njenih množic in so izredno visoke.

Bitka pri Verdunu se še ni končala. Danes zjutraj so se uneli na mnogih mestih bojne črte novi boji. Vojskovodje in čete zaupajo, da se bodo končali ugodno.

× × ×

Sestrelili smo 25 sovražnih letal, mi smo jih izgubili 5.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 21. avgusta zvečer. Veliki glavni stan:

Na Flanderskem topniški boj z menjajočo se silo. Severno Lensa krajni boji. Pred Verdunom se na posameznih mestih bojne črte še bore. Na višini 304 smo odbili močne francoske napade.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Avstrijsko kulturno delo v Črnigori.

Avstrijska vojaška uprava je našla v Črnigori 417 km skrajno zanemarjenih cest. Te ceste je vse popravila, razen tega pa zgradila nadaljnih 294 km cest in 18 km uspenjač. Dežela se je razdelila v politične enote, katerim tvori temelj občina. Avtomobilski, poštni in brzojavni promet se je znatno dvignil; dočim je bilo preje v deželi 970 km žičnih napeljav, jih je sedaj 3500 km. Ob Skaderskem jezeru je naša vojaška uprava luko Plavnico docela dogradila in uredila. Izmed novoustanovljenih industrijskih podjetij bodi omenjena tobačna tovarna, ki more na leto podelati 400.000 kg tobaka, dalje tovarno za led, žage, ribarna s konzervno tovarno in en vodovod. Prebivalstvo smo podpirali z živili, pospeševali kmetijstvo s stroji, semenom in poukom. Šol se je otvorilo do konca junija 168 s srbohrvatskim učnim jezikom in 23 z albanskim. Za dijaške ustanove je bilo na razpolago 60.000 K. Denarna vrednost in promet z denarjem se je temeljito uredil. Vzorno se je skrbelo za javno zdravstvo, po celi deželi so se ustanovile bolnišnice. Tako se je zatrl legar. Sploh si je postavila Avstrija v Črnigori s svojim kulturnim in civilizatornim delom najlepše spomenike.

Notranja politika.

Nemci proti jugoslovanski deklaraciji in proti slovenski narodni avtonomiji.

Zadnje časa napada nemško časopisje zelo ostro Slovence in Jugoslovane radi državnopravne deklaracije Jugoslovanskega kluba. Najboljši dokaz, da je politika »Jugoslovanskega kluba« prava in da smo zadeli v živo. **Protestiramo pa najodločnejše proti podlemu sumničenju nemške publicistike, da so naša stremljenja, izražena v jugoslovanski deklaraciji, v službi sporazuma.** Nek brezvesten nemški državni poslanec je napisal v današnjem »Grazer Tagblattu« dolg članek pod naslovom »Die wahren Ziele der slowenischen Politik«. Razume se, da nas besno napada. Toda v članku je tudi stavek katerega se ni dotaknila graška cenzura: »Saj vemo, da je skupna misel Korošca in Pašića, Kreka in Lloyd Georga, Rybaža in Ribota »eterum censeo« slovenskih voditeljev«. —

Tako torej! Ker hočemo biti Jugoslovani združeni **v okviru Avstrije pod habsburškim žezlom,** smo torej v službi sporazuma in Pašića.

Logika denuncijantov! Ali mislijo Vsenemci, da smo tako kot oni, ki bi bili raje danes kot jutri pod Nemčijo?

Ministrski svet.

Dunaj, 21. avgusta. Pod predsedstvom ministrskega predsednika dr. pl. Seidlerja se je vršil danes popoldne daljši ministrski svet, katerega so se udeležili vsi člani kabineta.

Dr. Mattuš odstopil kot predsednik češkega Narodnega odbora.

Kakor poročajo »Narodni Listy« se nahaja češki »Narodni vybor« v resni krizi. Predsednik Narodnega odbora dr. Karel Mattuš je naznanil podpredsedniku odbora posl. Němcu, da odlaga v interesu edinosti češkega naroda mesto predsednika Narodnega odbora.

Skupno delo Čehov s Poljaki v Šleziji.

V Poljski Ostravi se je vršil 5. t. m. posvet zastopnikov šleskih Čehov in Poljakov, kakšno stališče naj zavzamejo v glavnih pojavah političnega in gospodarskega življenja. V svoji resoluciji najodločnejše protestirajo proti povečani germanizaciji v šoli in uradih ter proti kršitvi pravic obeh slovanskih narodov. Izjavljajo, da bodo delali skupno tudi v bodoče na političnem in gospodarskem polju. Razen tega so sklenili ustanoviti gospodarsko organizacijo slovanskih občin in industrijskih krajev v Šleziji, da paralizirajo delovanje nemškega »Städtetaga«. — Tega posveta so se udeležili vsi češki in poljski državni in deželni poslanci iz Šlezije.

Program novega ministrskega predsednika dr. Wekerla.

Budimpešta, 21. avgusta Ministrski predsednik dr. Wekerle se je izrazil sotrudniku »Pesti Naplo« sledeče: »Sprejmem popolnoma neizpremenjen program grofa Esterhazyja. Glavna točka moje vlade je takojšno uresničenje splošne volilne pravice. Dokler ne postane načrt volilne reforme zakon, se kabinet ne razide. Šele ko smo to dosegli, bomo pričeli misliti na sestavo nove stranke. Kakor poroča »Pesti Naplo« ne bo pripadal grof Apponyi kabinetu Wekerle. Iz političnih razlogov svoje stranke odlaga mandat.

Budimpešta, 21. avgusta. Ministrski predsednik Wekerle bo sklical parlament za 11. septembra in bo predložil zbornici najpozneje do 15. septembra natančen vladni program.

Višja državna obrtna šola v Ljubljani.

Državna obrtna šola v Ljubljani se pričetkom novega šolskega leta izpopolni v v i š j o o b r t n o š o l o, in sicer se otvori prvi letnik v i š j e s t a v b n e š o l e, ki nosi ime s t a v b n a s t r o k o v n a š o l a (Baufachschule), in prvi letnik v i š j e o b r t n e š o l e m e h a n i č n o-t e h n i č n e s m e r i.

Višja obrtna šola podaje učencem ono tehnično znanje in one spretnosti, ki so potrebne za večje in važnejše tehnične in obrtne obrate, ob enem pa nudi obiskovalcem višjo stopnjo splošne izobrazbe, da se morejo tudi v družabnem življenju primerno uveljaviti. Absolventje postanejo sposobni, da izvršujejo kak tehnični obrt na širši podlagi in z višjimi cilji, ali pa da zavzemajo kot tehnični uradniki odgovornejša in tudi vodilna mesta v raznih tehničnih podjetjih.

Učenci s t a v b n e s t r o k o v n e š o l e postanejo stavbni mojstri ali pa tehnične pomožne moči pri stavbnih uradih in privatnih stavbnih obrtih.

Učenci v i š j e o b r t n e š o l e m e h a n i č n o-t e h n i č n e s m e r i bodo dobivali tudi pouk v elektrotehniki. Usposobijo se za samostojno izvrševanje raznih kovinskih obratov in za tehnične uradnike strojne industrije in drugih mehanično-tehničnih obrtov in podjetij. Kot začetniki dobe službe v strojnih in elektrotehničnih tvornicah, v železniških delavnicah, v risalnih birojih in uradih. Odhodno izpričevalo velja kot dokaz usposobljenosti za samostojno izdelovanje in popravo parnih kotlov in za izvrševanje obrta instaliranja plinovodnih, vodovodnih in razsvetljevalnih naprav.

Absolventje ene ali druge višje obrtne šole uživajo pri oddaji volonterskih mest pri državnih železnicah iste udobnosti kakor absolventje srednjih in višjih trgovskih šol; tudi pri oddaji praktikantskih mest pri carinskih uradih se enako upoštevajo kakor absolventje gimnazije ali realke.

Učna doba na stavbni strokovni šoli traje 4½ leta, navišji obrtni šoli mehanično-tehnične smeri pa 4 leta. Po dokončani učni dobi delajo učenci m a t u r o ter imajo pravico do e n o l e t n e g a p r o s t o v o l j s t v a v armadi ali pa do dveletne prostovoljske službe v mornarici.

Za vstop v višjo obrtno šolo se zahteva: 1. Ugodno dovršena spodnja gimnazija ali realka. Nezadostni redi v t u j i h jezi-

kih se ne upoštevajo, a v tem slučaju morajo ostali redi biti povprečno »dobri«; ali absolviranje trirazredne meščanske šole, oziroma 8. razreda osemrazredne ljudske šole, oboje s povprečno povoljnim uspehom. 2. Starost 14 let. 3. Sprejemni izpit iz učnega jezika, matematike, fizike in v posebnih slučajih tudi iz risanja.

Za obisk višje obrtne šole je ustanovil kranjski deželni odbor 10 štipendij po 500 kron, mestna občina ljubljanska pa 6 štipendij po 500 K na leto. Tudi državnih ustanov je večje število na razpolaganje.

Vpisnina znaša 2 K, šolnina pa 5 K na semester. Od plačevanja šolnine oprošča c. kr. deželna vlada.

Iz navedenih podatkov je razvidno, da je višja obrtna šola za naš narod velikega pomena. Kdor nima veselja do nehvaležnega in dolgotrajnega akademičnega študiranja, temu se sedaj nudi prilika, v dogledno kratki dobi završiti svojo izobrazbo, se postaviti na lastne noge in si ustvariti temelj za sigurno in čestokrat cvetočo eksistenco. Osobito sedaj, ko je po vojni pričakovati ogromnega dela in zaslužka na tehničnem polju, bode novi zavod dobro došel naši podjetni in za tehnične vede nadarjeni mladini. Starši in odgovorni reditelji se torej na novi zavod kar najnujnejše opozarjajo!

Prepir za medvedovo kožo.

Lugano, 20. avgusta. (Kor. ur.) Italijanski listi napovedujejo, da pride Pašić koncem tega meseca za dva dni v Rim. Pašić je rekel dopisniku lista »Gazetta del Popolo«, naj bodo Italijani zadovoljni, če jim prepusti Trst, Pulj in Valono. Več italijanskih listov pa piše, da bo Pašić v Rimu odnehal tudi glede na Dalmacijo.

Lugano, 21. avgusta. Turinski poslanec Bevione je poročal turinskemu listu »Gazetta del popolo« o svojem razgovoru s Pašićem. Poročilo pravi, da se Italija in Srbija in Anglija in Francija glede na vprašanje Jadranskega morja še niso sporazumeli in se še tudi ne ve, kako se bodo sporazumeli. Pašić je rekel, da se je na Krfu sklenila pogodba o ustanovitvi srbsko-hrvatsko-slovenske skupne države, ki bi jo tvorila ozemlja navedenih narodov. Na vprašanje, kaj da bo s pogodbo Italije z njenimi zavezniki, ki so zagotovili Italiji dele Dalmacije, je Pašić odgovoril, da je Dalmacija, če se izvzame Zader, slovanska in ne more pripasti Italiji, ki mora to priznati, ker se je ustanovila temeljem narodnega načela. Celine tudi ni mogoče zamenjati z otoki in s Kotorjem. Kotor je srbsko ozemlje. Ne trpimo, da nam ga vzamejo. Italija bo dovolj močna na Jadranskem morju, ker bo imela Trst, Pulj in Valono. S prijateljsko pogodbo si lahko zagotovi gospodarske koristi na Balkanu.

Lugano, 21. avgusta. »Secolo« poroča, da bo prišel Pašić te dni v Rim, kjer ostane dva dni.

Srbski ministrski predsednik Pašić je izjavil v pogovoru s poročevalcem »Daily Chronicla«, da se lahko premagajo interesna nasprotstva med Italijani in Jugoslovani, ker Anglija ne bo oškodovala niti na ljubo Jugoslovanom zvestega zaveznika. Natančno rešitev problema še ne more povedati. Pašić je rekel: »Z italijanskim narodom hočemo živeti v prijateljski zvezi. Za oba naroda je dovolj prostora, med tem ko so naši interesi, zoperstavljati se nemskemu ekspanzijskemu stremljenju proti jugu, skupni. Italija in nova Jugoslovanska država se na ta način lahko medsebojno podpirata.«

»Popolo d'Italia« poroča o novi verziji glede italijansko srbskih pogajanj v Londonu. Dosežena pogodba je že definitivna in je posledica mnogih konferenc, na katerih so sodelovali zavezniki kot posredovalci. Iz vzrokov mednarno politične oportunitete pa ni mogoče poročati natančnih podatkov. Vendar je to gotovo, da je zgrajeno bodoče dobro sporazumljenje med Italijo in Jugoslovani na interesni skupnosti. Banket, ki ga je priredilo londonsko srbsko poslaništvo Pasiću, na katerem sta imela Lloyd George in Cecil priliko govoriti, je bil, ko je bila pogodba že dejstvo.

Primorske novice.

Bolgarski kralj in naše begunke. Iz Gänserndorfa na Sp. Avstrijskem nam pišejo: Te dni se je peljal tod mimo naš zaveznik bolgarski kralj Ferdinand. Dve dekleti (Cilka Štefanova iz Vrtojbe in njena sedanja soseda Ana Hurban) sva stali na dvorišču. Kralj je dal ustaviti avtomobil ter se z nama kratek čas pogovarjal — vlak je že čakal nanj. Pred odhodom nama je dal vsaki 50 mark. Lepo sva se zahvalili in se spoštljivo poslovili. To je bil srečen dan za naju, ki ga ne bova pozabili.

Sestanek goriških beguncev v Dolenjivasi na Dolenjskem. Na povabilo preč. g. kaplana in deželnega poslanca Karola Škulj so se zbrali v velikem številu goriški begunci iz sodraške, ribniške in kočevske doline v Dolenjivasi k sestanku. Sestanek se je vršil v društveni dvorani. Dvorana je bila nabito polna, v tolikem številu so se begunci odzvali povabilu g. poslanca. Gosp. poslanec Škulj je v toplem in jedrnatem govoru pozdravil navzoče begunce in izrazil svoje veselje nad številom zbranih. Spominjal se je prvih beguncev iz dalnje Galicije, ki so bivali na Dolenjskem in kako je sedaj enaka usoda zadela njegove bližnje rojake Slovence iz Primorske. Besede iskrenega sočutja nad usodo goriških beguncev so donele iz ust g. poslanca in marsikdo je ginjen na tihem porosil solzo. G. poslanec je razkril zbranim, da je namen sestanka organizacija beguncev in prešel nato k pogovoru. Razpravljalo se je o ustanovitvi posebnega odbora v pomoč beguncem iz sodraške, ribniške in kočevske doline, ki naj bi bil nekak posredovalni organ med tukaj bivajočimi begunci in posredovalnico v Ljubljani. Odbor naj si ustanovi samostojno nabiranje darov za begunce. Glavna točka, o kateri se je živahno razpravljalo, pa je bila samostojna aprovizacija za begunce, s katero naj bi se nekoliko opomoglo bedi beguncev. Nato so na sestanku zbrani izrekli najsrčnejšo zahvalo gg. poslancema dr. J. E. Kreku in J. Fonu in posredovalnici v Ljubljani za trud in nad vse požrtvovalno delovanje v korist beguncem. Končno je bil izvoljen »odbor v pomoč beguncem v sodraški, ribniški in kočevski dolini«, in sicer predsednikom preč. g. kaplan in deželni poslanec Karol Škulj, odbornikom razen domačinov tudi gg. Adamič, župan iz Škrbine, Čotar, Marušič in za tajnika F. Sedej.

Iz Italije. Učiteljska kandidatinja Zora Braz iz Srpenice piše prof. I. med drugim to-le: Saluzzo (Piemonte), dne 21. julija 1917. 20. majnika sem odšla iz Gorice domov na Srpenico. Od tu ni bilo več izhoda in tako smo doma med tujci prebivali dva meseca in pol. Potem smo se podali v bližino Čedada in smo bivali tam v platnenih šotorih šest tednov. Ptice nam znane (aeroplani) so nas vedno pozdravljale in se potem vračale proti Gorici. Pozneje smo odpotovali v mesto Vercelli, potem v Crescentino, zdaj pa smo tukaj v kraju Saluzzo. Ne morem Vam popisati veselja, ki ga občutimo, ko prejmemo kakšno poročilo od svojih iz domovine.

Iz ruskega ujetništva se je oglasil po 35 mesecih za mrtvega proglašeni Leban Alojzij iz Črnič št. 65. Služil je pri 27. pešpolku III. stotnije, ki ga je tudi proglasila mrtvim. Pač redek slučaj. Pisal je večkrat iz tujine, a domači niso do sedaj prejeli nikakega poročila.

Premoženje so zaplenili Josipu Stabile, bivšemu županu v Strassoldu in Lucijanu Spanghero, roj. l. 1891. v St. Kocijanu, vseučiliščniku, sedaj odsotnemu, ker sta osumljena zločina proti brambni moči države.

Tatvine v Trstu. V stanovanje Margarete Cwyner v Trstu, ul. Instituto, so 15. t. m. popoldne, ko se je gospa odpravila z doma po opravkih, vlomili štirje 15—17-letni fantje in odnesli raznih dragocenosti za 1120 kron, 80 kron v zlatu, tri zadolžnice vojnih posojil za 14.000 K in 170 kron v gotovini. Vse štiri zlikovce so zaprli, toda izmed ukradenih predmetov so našli pri enem izmed njih le 170 K, drugega nič. Fantiči, ki so radi tatvine že vsi predkaznovani, dozdaj še trdovratno taje.

Rekvizicija sena in živine v Istri. Istrska deželna upravna komisija naznanja, da morejo odslej dalje rekvirirati živino in seno v Istri samo okrajne politične oblasti.

Pogrešani. Fran Rijavec, vojni ujetnik, Jekaterinoslavska gub., Aleksandrovsk, povetni jašček 79 (?), Rusija, želi zvedeti za svojo ženo Bernardo Rijavec z dvema otrokoma od 8 do 12 let, doma iz Šempasa pri Gorici. — Jožef Gašperin, begunec v Vranji vasi, pošta Št. Peter pri Rudolfovem, išče svojo ženo M. Gašperin z dvema otrokoma, doma iz Imenja pri Kojskem. — Alojzija Zamar, Sarasdorf Nr. 22. b. Bruck a. d. L., N. Österr., išče svojega 14letnega brata Antona Zamar, ki je služil pri A. Medveščček, ulica Casa rossa št. 5 v Gorici. Ivan Misigoj, k. u. k. Sicherungs Dettachement, Feldpost 608/R, išče svojo družino, obstoječo iz žene in četvero malih otrok, doma iz vasi Dornovk št. 2, obč. Biljana pri Gorici. — Išče se Marija Mozetič iz Renč, v važni zadevi. Naslov naj se pošlje »Posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani.«

Zahvala. Begunci iz Gabrij in Dolj pri Tolminu, bivajoči v Ledenicah na Koroškem, se prisrčno zahvaljujejo svojemu deželnemu poslancu, g. Antonu Mikužu, ker jih je obiskal in jim prinesel 500 K podpore. Ravnotako se zahvaljujejo državnemu poslancu g. Fonu za ves trud in vso skrb, ki jih ima za uboge begunce. Dobrot in tolažbe, ki nam jo v teh težkih časih naklanjajo naši poslanci, ne bomo pozabili. — V imenu vseh Ivan Brešan.

Trije begunci umrli. Tomaž Kranjc, bivši posestnik v Koseču št. 3, občina Drežnica, okr. Tolmin, je dne 18. avgusta t. l. v deželni bolnišnici v Ljubljani umrl. Pogreb se je vršil dne 20. avgusta ob pol 2. uri popoldne. — Umrl je v Ljubljani Alojzij Kodrič, posestnik, begunec, star 52 let. — Umrla je Amalija Haraj, zasebnica, begunka, stara 42 let.

Infanterist Alojzij Kosmač, 4. dom. pp., III. stotnija, rojen leta 1896. v Cerknem na Tolminskem, je v izkazu izgub št. 22 z dne 18. novembra 1916 označen kot »pogrešan« od 2. novembra 1916 dalje; najbrže bo v vojnem ujetništvu. Tako poroča vojaško dušno pastirstvo 4. dom. pp. na pismo Jerneja Kosmač, očeta gornjega, sedaj v Poljanah.

Gospodarske beležke.

— **Minister Höfer je o vprašanjih prehrane** izjavil naslednje: Za seboj imamo leto lakote; posebno je primanjkovalo moke in krompirja. Zadnje mesece smo živeli izključno od rumunskega uvoza. Nova letina pšenice in rži je izpadla boljše, kar nismo mogli spričo suše pričakovati; sedaj je končno mogoče izdajati polne deleže moke in kruha. Upati smemo, da pridejo v razdelitev tudi zdrob, ovseni riž in druga živila, ki polnijo želodec. — Jako neprijetna prikazen je bilo pomanjkanje krompirja. Že januarja smo morali načeti semenski krompir. Sedaj se bo skušal krompirjev pridelek kolikor mogoče zaseči in to važno živilo enakomerno razdeliti. Minister je govoril nato še o zgodnjem krompirju, katerega letina se je na Ogrskem docela izjalovila, tako da Avstrija od obljubljenih 5000 vagonov ni nič dobila. Kar se tiče kave, se je s surovim sladkorjem tako nadomestila, da moremo z njo izhajati še eno leto. Na splošno smemo upati, da nam moke, kruha in krompirja ne bo pred časom zmanjkalo. Slabše je s krmo. Ovsa in posebno sena se je žal malo pridelalo. To se bo pri produkciji masti, masla in mleka neprijetno poznalo. Mesa je z ozirom na število naše živine dovolj na razpolago, samo kakovost bo slabša. Vsled pomanjkanja krme bo treba jeseni oddati več živine nego bo potrebno za konzum. To meso ne bo prišlo takoj na trg, marveč se bo spravilo za čas stiske v pomladi.

— **Upeljava gostilniške nakaznice.** »Salzburger Chronik« poroča, da je izjavil prehranjevalni minister Höfer pri svoji navzočnosti v Solnogradu, da upeljejo v kratkem gostilniško nakaznico, da tako preprečijo dvojno prehranjevanje.

Prepovedano kajenje. Radi pomanjkanja tobaka nameravajo v Berlinu prepovedati kajenje na cesti.

Ravnalne cene za drva bodo po sklepu centralne komisije za presojo cen določile posamezne njene podružnice po deželah v smislu posebnih razmer. Cene za okrogli in rezani les bo pa najbrže določila vlada.

Zaplemba letošnjega maka odreja ministerialna naredba. Prevzemna cena je določena na 200 K za 100 kg maka. Razen tega dobe kmetovalci, ki so se prostovoljno obvezali za pridelovanje maka, 25 kg oljnih tropin za krmo po 40 K met. stot za vsakih 100 kg pridelanega maka.

Sadno vino ali sadjevec. Navod, kako ga izdelujemo in kako z njim ravnajmo, da dobimo okusno in stanovitno pijačo. Po najnovejših virih in lastnih izkušnjah za slovenske sadjarje priredil z 42 podobami pojasnil Martin Humek, deželni sadjarski nadzornik. Cena 2 K 40 vin.

Knjiga je izšla ravnoprav, da si jo, predno dozori sadje, vsakdo omisli in prečita. Izdelovanje sadnega vina je marsikje velikega narodnogospodarskega pomena. Obeta se nam letos v splošnem dobra sadna letina. Preostalo bi gotovo mnogo za hrano nerabnega sadja in bi bilo posebno pri današnjih razmerah nedopustno zavreči tako sadje, kakor tudi ono, ki je prezgodaj odpadlo. Tega sadja tedaj svežega ne moremo ugodno porabiti za človeško hrano, lahko ga pa spremenimo v pijačo. Tudi imamo mnogo puste za žlahtno sadje neprikladne zemlje, kjer pa dobro uspeva neobčutljivo moštno sadje brez obdelovanja in gnojenja. Vse to sadje se najkoristnejše porabi za sadjevec. Tisti gasi žejo bolj nego vino iz grozdja in ne povzroča zaspanosti in utrujenosti kakor pivo, vino in celo žganje.

S to knjigo bo gotovo ustreženo domači potrebi. Za zboljšanje gospodarskega napredka med Slovenci bo knjiga precej pripomogla. Spisal jo je vešč strokovnjak in bo ostala brez konkurence, četudi bo naletela morda na nasprotnike, zlasti med sovražniki alkoholnih pijač. Knjiga je izšla v zbirki pod naslovom »Učitelj za hišo in dom«, ki izhaja v založništvu Katoliške Bukvarne in prinaša koristne spise praktično gospodarskega značaja. Knjigo toplo priporočamo.

Glede sladkorja se še vedno čujejo pritožbe. Odkar se je oddaja sladkorja uredila po številkah in okrajih, so se pritožbe zelo skrčile. Vendar vladajo pa še sledeče pomanjkljivosti: Občinstvo dobi skoro pol meseca prej nakaznice kakor pa trgovci sladkor. Ker občinstvo ni podučeno, kdaj dobi trgovec sladkor, hodi in nadleguje neprestano, dan na dan trgovce s povpraševanjem po sladkorju in nemalo jih misli, da eden ali drugi ima sladkor, pa ga neče dati. To pa posebno radi tega, ker sladkorja ne dobe vsi trgovci na enkrat, in ga tudi vsi naenkrat ne začno prodajati. V tem oziru bi bilo treba še preureditve. Nadalje je pomanjkljivo tudi to, da se posameznemu trgovcu dodeli le 1000 kg sladkorja, nakaznic pa preko te množine n. pr. 1050. Oni, ki pridejo s temi izkaznicami nazadnje in ne dobe takoj sladkorja, ker ga trgovec nima, se opravičeno pritožujejo. Trgovec mora potem pobrati od konzumentov preštevilne izkaznice, ter na podlagi teh zahtevati manjkajoči sladkor. Oddaja nakaznic brez sladkorja trgovcu, je pa za obe strani nerodno in dela trgovcu kot konzumentu nepotrebna pota. Zato naj bi se tudi v tem oziru stvar uredila in naj bi se dovoljevalo posameznemu trgovcu le 1000 izkaznic, ali pa zadostno množino sladkorja.

Preskrba z ozimnim semenskim žitom. Vsak kmetovalec mora v prvi vrsti gledati, da dobi seme iz svojega lastnega pridelka. Plevel (grašica i. dr.) naj se na trijerju izčisti, snetjavo žito naj se namaka (kvasi). Ker je letos snetjavost prav zelo razširjena, razpošlje Žitni zavod poduk o namakanju žita, kakor ga je za naše razmere priredil strokovnjak c. kr. kmetijske družbe. V svrho izboljšanja semena je dovoljena tudi zamenjava med sosedi in je o tem žitnega komisijonarja samo obvestiti. Kdor pa si drugače ne more preskrbeti semena, ga prejme od Žitnega zavoda, ki bo oddajal deloma domače, deloma tuje semensko žito po svojih komisijonarjih. Semensko žito prejmejo le tisti, ki so v resnici potrebni, to je oni, ki sami dotičnega žita niso sejali, ali ki jim je uima uničila pridelek, ali pa oni, kojih lastni pridelek je radi prevelikih tujih primesi (ljulike, snetljivosti zrnov) za seme nesposoben in se tudi ne da očistiti. Kdor želi prejeti semensko žito, naj se zglasi pri svojem županstvu, kjer mora napovedati poleg množine zaželjenega semenskega žita tudi površino ploskve, ki jo bo obsejal in vzrok, zakaj hoče seme kupiti. Županstvo, ki je odgovorno za pravilno napoved kmetovalcev, vpiše priglašence v priglasilne pole, ki jih prejme od c. kr. okrajnega glavarstva. Priglasiti se je najpozneje do 2. septembra t. l., na kar županstvo priglasilne pole odpošlje c. kr. okrajnemu glavarstvu v pregled. Dne 2. septembra je priglasilne pole na vsak način odposlati, da bo mogoče žito pravočasno preskrbeti. Opozarja se, da se na poznejše priglasitve ne bo oziralo.

— **Jubilej mesnih kart.** Z 20. junijem je preteklo leto, kar so v Berlinu vpeljali mesne karte.

— **Množina porabe žita** je na Ogrskem določena producentu za osebe od 15. leta naprej, ki opravljajo težka dela, po 15 kg na mesec, za druge osebe po 12 kg na mesec.

Za omejitev divjačine. Radi mnogih pritožb so izdale oblasti že več naredb za omejitev divjačine in naročile posestnikom lovov, naj postrele primeren del divjačine. Obenem so se določile tudi najvišje cene za ustreljeno divjačino. Zadnja ministrska naredba v tem smislu je izšla 26. aprila 1917., drž. zak. štev. 185. Ob enem so dobile deželne politične oblasti nalog, da nastopijo posebno proti onim posestnikom lovov, ki se branijo streljati divjačino z izgovorom, da bi ob določenih najvišjih cenah ne prišli na svoj račun.

S petrolejem bo treba tudi v bodoče štediti. Doslej smo morali dajati Nemčiji po 110.000 met. stotov petroleja na mesec, po novi pogodbi ga bomo pa dajali samo še 24.000 met. stotov. Nemčija dobiva vedno več petroleja iz Rumunije, tako da nas je v tem oziru razbremenila. Koliko olja za mažo in parafina bomo morali v bodoče pošiljati Nemcem, še ni določeno. Kljub temu pa, da se bo naš izvoz petroleja na Nemško sedaj dokaj znižal, ne smemo pričakovati obilice v domači preskrbi petroleja. Tačas proizvajamo v monarhiji po 1400 vagonov petroleja na mesec; od tega odpade 250 vagonov za vojaške svrhe, 240 vagonov za Nemčijo, 100 vagonov za državne železnice in 100 vagonov za Rusko-Poljsko. Za domačo porabo v zaledju bi tedaj ostalo le 700 vagonov in bo treba velike štedljivosti, da bomo s tem izhajali.

Kam gre češki premog? »Reichenberger Ztg.« poroča iz Žitave: V najbližji prihodnosti je pričakovati večje množine rjavega premoga s Češkega na Nemško. Kakor je sporočil vladni svetovalec dr. Kuntz na shodu okrajnega odbora žitavskega, ima priti iz češke dežele v Nemčijo na mesec 350.000 ton, to je 35.000 vagonov rujavega premoga, s katerim bodo krite kurilne potrebščine vsaj na Saksonskem. Prebivalstvu žitavskemu se bo premog tako delil, da od 1. avgusta do konca septembra dobi vsaka družina 1 meterski stot 25 kg, a od 1. oktobra pa 2 in pol meterskega stota na mesec.

Več moke. Urad za ljudsko prehrano je izdal naredbo glede množine moke za letino 1917—1918. Tam določa, da dobe noseče in doječe žene pol kg moke več na teden in sicer prve od tretjega meseca nosečnosti, zadnje pa do 10 mesecev otrokove starosti.

Cene vinu na Nižjem Avstrijskem so določili naslednje: Za nižjeavstrijska vina iz vinogradnikove kleti 300 K hl; za druga vina v veletrgovini: belo v sodih 360 K, rdeče v sodih 380 K, belo v $^{7}/_{10}$ l steklenicah 3 K 70, rdeče 3 K 80; za tuje vino v nadrobni prodaji: belo v sodih 420 K hl, rdeče 440 K; za vino točeno gostom v gostilni za $^{7}/_{10}$ l 40 odst., preko ulice 20 odst. nad nakupno ceno; v »osmicah« po 3 K 20 vin. liter.

Kurja kuga. V Drazdini pri Olomucu se je pojavila kuga med perutnino. Mnogo kokoši, gosi in rac je že poginilo. Nekatere gospodinje so že ob vse kokoši. Da se kuga ne razširi, so se napravili potrebni koraki.

Za gosenicami še miši. Od Blanika poročajo češkim listom, da se je v nekaterih vaseh pojavila po polju in po lopah velika množina miši, tako da so tla vsa zluknjana. Mišja nadlega je gotovo posledica letošnjega suhega in vročega poletja, ki je vladalo od meseca maja do današnjih dni. — Za gosenicami so prišle še miši, tako da ne bo kmalu nič ostalo.

Samo mrtvaški zvon. Iz Kromeriža poročajo »Narodni Politiki«: Zadnja rekvizicija zvonov v tukajšnjem okraju je bila tako temeljita, da so nam ostali samo mrtvaški zvonci, s katerimi zvonijo zjutraj, opoldne in zvečer.

— **C. kr. avstrijski vojaški zaklad za vdove in sirote,** zavarovalni oddelek, je podpisal po avstrijskem Feniksu pri tukajšnjih bankah 2,000.000 K VI. vojnega posojila. Kakor se nam poroča, podpiše isti zavod še 3—4 milijone kron. S tem se poviša skupni znesek, podpisan na Kranjskem na šesto vojno posojilo, za celih 5—6 milijonov kron.

Dnevne novice.

+ **Cesarske slavnosti.** Bohinjska Bistrica. Z največjim sijajem smo cerkveno obhajali vprvič rojstni dan presvitlega cesarja. Na predvečer je slovesno zvonenje naznanjalo slavnost. Na prostem, pri vojaškem pokopališču je bila slovesna sv. maša z asistenco, Te Deum, blagoslov z Najsvetejšim, katere so se udeležili vsi gg. častniki, uradništvo, občinski odbor, moštvo, šolska mladina in obilo zbranih vernikov. Domači župnik je zbrano odlično občinstvo nagovoril v nemškem in slovenskem jeziku ter jih vnemal k požrtvovalni ljubezni do današnjega slavljenca. Tako smo z molitvijo prav po intencijah cesarjevih obhajali ta slavnostni dan.

Ljubijo nas. Mestna aprovizacija na Reki vsled odloka mažarskih oblasti ne sme oddati nobenega živeža avstrijskim podanikom. Dočim uživajo nemški podaniki vse pravice, morajo avstrijske družine trpeti pomanjkanje najpotrebnejših živil.

Za Dalmacijo... V Reki se je nedavno osnovala »Ogrska kupna in prodajna družba za nepremičnine v Splitu«, v kateri so interesirani dalmatinski in reški kapitalisti. Družba je tekom par tednov nakupila v Splitu že velike komplekse zemljišč.

— **Junaške smrti** je padel dne 27. julija t. l. na soški fronti jedva 19letni Fran Černetič iz Kostanjevice, ki je posloval pred vpoklicem kot brivski pomočnik v Krškem.

— **Slovenec postal generalni major.** Gosp. polkovnik in brigadir Ivan Varja, ki je služil dlje časa v našem 17. pp. je imenovan generalnim majorjem.

— **Izpremememba posesti.** Z Dolenjskega poročajo, da je kupil gospod Karl Pollak ml. Rechbachovo graščino na Dolenjskem.

Iz Reke so izgnali par sto beguncev, ki niso mogli brez javne pomoči preskrbeti si potrebenih živil za vsakdanje življenje.

Slučaj Onizima Popovića. Zagrebški »Jutarnji list« poroča o naslednjem »slučaju« v Dalmaciji: Onizim Popović je bil premožen kmet v Kninu v Dalmaciji. Mlad, zdrav mož najboljših let, bister, pameten, povsod spoštovan in priljubljen, tako da je bil mnogo let tudi načelnik občine kninske. Bil je kmet, toda eden najinteligentnejših in najsposobnejših dalmatinskih kmetov, dober gospodar, organizator in sijajen govornik. Ko se je vnela vojska, so ga zaprli, nato pa takoj izpustili in vzeli v vojake. Tu ga je nekdo zatožil, da je nekaj rekel, zaprli so ga in izročili vojaškemu sodišču v Senju. Obsojen je bil na smrt. Zjutraj so ga odvedli iz ječe ter ga v spremstvu redovnika in vojakov — pred njim so nesli krsto — peljali na vojaško vežbališče, kjer so ga ustrelili. Zadnje njegove besede so bile: »Kaj sem storil svojemu narodu? Z Bogom, žena in deca!« Dva meseca potem, ko je bil Onizim Popović ustreljen, je na smrt obolel človek, ki ga je bil ovadil in potem proti njemu pričal, češ da je bil Popović rekel neke besede. Umirajoč si je zaželel duhovnika in mu povedal, da je bil tedaj krivo pričal in da Popović tistih besed ni nikdar izgovoril. Ko se je to kasneje zvedelo, je Popovićev odvetnik zahteval revizijo procesa in pri ponovni razpravi je bil Popović oproščen obtožbe. Oproščen, toda ustreljen in že davno v grobu. Vojaška godba je šla na njegov grob in mu tu z vsemi predpisanimi vojaškimi častmi odsvirala cesarsko pesem, da izkaže tako pokojniku in njegovi družini zadoščenje.

— **Vrnitev galiških beguncev na domove.** Notranje ministrstvo je razglasilo, da so v Galiciji odprti za vrnitev beguncev naslednji kraji: 1. V širšem vojnem ozemlju: ves politični okr. Grodek, Jagiellonski; ves polit. okraj Przemysl; ves politični okraj Moscika; v okraju Gorlice občine Struzowka, Luzna, Nieznajowa, Mszanka; politični okraj Lisko, izvzemši občine Baligrod, Lutowiska, Ustrzyki, Dolne; ves politični okraj Lvov-okolica; ves politični okraj Turka, izvzemši mesto Turka; ves politični okraj Zolkiew; ves polit. okraj Rawaruska; v političnem okraju Sokal občine zapadno od Buga; 2. v »ožjem vojnem ozemlju«: ves polit. okraj Dolina; več politični okraj Skole. Begunci navedenih krajev se morajo čim najhitreje vrniti na svoje domove ter se zadnji čas do 27. septembra tek. leta zglasiti pri politični oblasti svojega bivališča v Galiciji, da bodo dobivali begunsko podporo še dva mesca dalje. Kdor zamudi ta rok, izgubi pravico do državne podpore in (do 20. septembra) do brezplačnega prevoza na železnici.

— **Griža na Štajerskem.** V Mariboru se griža vedno bolj razširja ter je zadnje dni zahtevala že več žrtev. Zdravstvena oblast poziva prebivalstvo k največji snagi in previdnosti pred muhami. Tudi v Celju in okolici je zavzela bolezen nevaren obseg. Zdravniki pripisujejo razširjanje bolezni nenavadni vročini in slabi prehrani.

— **Umrl** je v Mariboru uradnik užitninskega zakupa Fr. Stuhec.

— **Roparski umor.** Infanterista Ivana Košak, ki je bil dodeljen za poljsko delo v Reki pri Hočah, je na polju umoril in oropal njegov vojaški tovariš in pobegnil.

— **Otimica v Kozjem.** Dne 14. t. m. je neznan moški v času, ko je bila mati pri jutranji sv. maši, odvedel 12letno hčer posestnice Marije Budna v Kozjem.

— **S pošte.** Razpisan je c. kr. poštni urad v Vodicah na Kranjskem. Prošnje je vložiti v teku treh tednov.

103letna starka Marija Jušić je umrla v Zametu pri Reki. Bila je nad 80 let vdova.

— **Poizvedovanje po vojakih.** Jožef Berginc, Flücht.-Lager, Bar. 34, Bruck a. d. L., bi rad zvedel za Franca Šulin pd. Breber iz Žage pri Bovcu št. 48; po njem povprašuje njegova žena Ana Šulin, sedaj internirana v Italiji, palazzo vescoville, Albenga. — Jožefa Šfiligoj iz Barbane št. 14 pri Krminu, sedaj kot begunka v Artičah št. 25 pri Brežicah na Spod. Štajerskem, išče svoja dva svakaJaneza in Bezilna Šfiligoj. — Štefanija Lakovič, begunka, Čivice št. 28, p. Liblin, Češko, bi rada kaj zvedela o svojem možu, ki je služil pri 27. dom. pešpolku in prišel v rusko ujetništvo. — Cotič Ivan, doma z Vrha pri Rubiji, sedaj v ruskem ujetništvu, poizveduje po sestri Marlji Cotič. — Križnič Katarina iz Gorice, »hotel dela Post«, išče Križman, Ivana in Marijo iz Deskel pri Kanalu, ki sta zadnje čase bivala v Ozeljanu pri Šempasu. Poročata naj tudi o štirih bratih, ki so pri vojakih. Pojasnila naj se pošlje na: Kriegsauskunftsbureau Wagna pri Lipnici, in sicer pod št. 3253.

— **Iz ruskega ujetništva** in sicer iz Jurjevski zavod, Jekaterinoslavska gubernija, Novo Jekaterinski rudnik šahta Nr. 11, pošiljajo srčne pozdrave: Janko Grašek iz Kamnika, Jožef Bergant iz Cerkelj, Gorenjsko, Franc Mohorč iz Beguni, Miha Potočnik z Breda, Valentin Zupan iz Vodic, Fric Pirker iz Ribnice, Janez Klemenčič iz Topol, Jožef Cimerman iz Št. Jerneja, Anton Rostohar iz Ponikev, Viljem Urenjak, iz Kamnika, Ciril Likar iz Ljubljane, Joško Rakun iz Št. Janža, Sp. Štajersko, Anton Knez, Serpenica, Maks Čopi iz Bovca, Just Gerzej iz Rihenberka, Goriško, Anton Birsa iz Rihenberka, Goriško, Alojz Lisjak iz Rihenberka, Goriško.

Začetek šolskega pouka na Reki je določen: za ljudske šole dne 5. septembra, za večerne obrtne vajeniške šole 11. septembra, za nedeljske ponavljalne šole 8. septembra, za realko 7. septembra, za kr. ogrsko gimnazijo 1. septembra.

Prvi sokolski shod od začetka vojne se je vršil 20. t. m. v Zlinu na Moravskem. Oblast je dovolila tudi sokolske uniforme.

Kopališča v hrvatskem Primorju. Hrvatska deželna banka je ustanovila delniško družbo za zgradbo kopališčnih naprav v Novem. Družba, ki ima dva milijona temeljne glavnice, je kupila doslej hotela »Lisany« in »San Marino«, ki jih prenovi. Družba namerava raztegniti svojo delavnost tudi na Cirkvenico.

Umrl je v Šibeniku v starosti 87 let obrtnik in posestnik Lovro Dulibić, oče državnega in deželnega poslanca dr. Ante Djulibića.

Spomenik junakov, visok 14 metrov, postavi v Osjeku 13. saperski bataljon.

Predrzna tatvina na Sušaku. Policija zasleduje dva predrzna vlomilca, ki sta se pritihotapila ponoči v neko stanovanje na Sušaku, kjer pa vkljub tatinski predrznosti nista dosegla zaželjenega uspeha. Natančne podatke policija za sedaj še zakriva.

Ljubljanske novice.

POZOR!

Položaj mestnega vodovoda postaja od dne do dne nevarnejši. Od treh sesalk ena že ne doseže vode, druga jo še dosega, ker je pri njej bilo mogoče, jo podaljšati; samo ena sesalka torej še pravilno deluje, ker je voda vsled suše padla, kakor dosedaj še nikdar.

Magistrat bo torej moral vpeljati silno stroge predpise glede porabe vode, in slavno občinstvo se prosi, da se naj že sedaj nanje pripravi. Postopati se bode moralo brez usmiljenja in občinstvo se bode moralo pokoriti brez izjeme, ker mora vsakdo že danes živeti v zavesti, da nam preti nevarnost, da vodovod ne bo dajal zadosti vode.

Dr. I. T.

lj **Srebrni rog,** krasno umetniško delo, ki ga je ljubljanska mestna občina poklonila 17. pešpolku, je razstavljen v izložbi Mejačeve trgovine v Prešernovi ulici.

lj **Od lakote je umrl** včeraj po daljšem hiranju 57letni vrtnarski delavec Ivan Hajdinjak, Cesta na Rudolfovo železnico št. 16, zapustivši v največji bedi vdovo in dvoje majhnih otrok. Zadnji dve leti je družina živela skoro ob samem nezabeljenem korenju, pomešanim s tistim ščepcem moke, ki se dobiva pri aprovizaciji. Beda je naraščala od dne do dne, kajti s 40 kronami na mesec se družina štirih ljudi v sedanjem času nikakor ne more preživljati. Po dolgem trpljenju — duševnem in telesnem — je moža rešila bela smrt vseh nadaljnih skrbi in bridkosti. — Usmiljena srca, spominjajte se bedne družine!

lj **Padel** je na laškem bojišču stotnik topničarskega polka Milan Ženko, rodom ljubljančan.

lj **Pomiloščen** je bil med drugimi tudi bivši gostilničar iz Kolodvorske ulice Blaž Ravnik, ki je bil svoj čas obsojen na dosmrtno ječo, kjer je preživel 17 let. Pomiloščenec, ki se je pripeljal včeraj iz Maribora, se mudi sedaj v Ljubljani in bo odšel v kratkem k vojakom.

lj **Ljudska mesnica** na Sv. Jakoba trgu naznanja svojim odjemalcem, da morajo k vsaki dobavi prinesti seboj krušno izkaznico, brez katere nihče ne dobi mesa. Zelene karte je pa ravno tako predložiti kakor dosedaj.

lj **Umrli** so v Ljubljani: Anton Tertnik, bivši orožnik, čevljarski mojster, 40 let. — Ana Gregorič, užitkarica, begunka, 76 let. — Luka Jelenc, delavec, 88 let. — Ivan Dobnikar ,krojaški vajenec, 16 let. — Marija Dimnik, delavka, 80 let. — Marijana Prepeluh, tesarjeva vdova, 73 let. — Lovro Ravnohrib, delavec, hiralec, 71 let. — Andrej Medved, premogar v pok., 45 let. — Fran Arnež, delavec, hiralec, 74 leta. Karel Štefan Čebin, rejenec, 2 meseca. — Hedvika Gruntar, rejenka, 8 mesecev. — Terezija Hermann, zasebnica, 85 let.

lj **Razdelitev mesa na rdče in rumeno izkaznice A.** V četrtek dne 23. avgusta popoldne od 2. do 3. ure bo oddajala mestna aprovizacija iz svojega skladišča v cerkvi sv. Jožefa goveje meso vsem tistim, ki imajo rdeče ali rumene izkaznice, zaznamovane s črko A.

lj **Razdelitev mesa na rdeče in rumnice.** V četrtek dne 23. avgusta popoldne bo oddajala mestna aprovizacija iz svojega skladišča v cerkvi sv. Jožefa goveje meso vsem tistim, ki imajo rdeče izkaznice brez črke A. Določen je naslednji red: od 3. do pol 4. ure št. 1 do 200, od pol 4. do 4. ure št. 201—400, od 4. do pol 5. ure št. 401—600, od pol 5. do 5. ure št. 601—800, od 5. do pol 6. ure št. 801 do konca.

lj **Gospod Franc Kollmann,** c. in kr. dvorni zalagatelj je podaril deželnemu in gospejnemu pomožnemu društvu Rdečega križa za Kranjsko prejeti znesek za vojaško stanarino 328 K, za kar se mu izreka najtoplješa zahvala.

lj **Izgubljena** je bila na južnem kolodvoru v Ljubljani dne 20. avgusta pri večernem gorenjskem vlaku rujava listnica z vsebino legitimacije, zavarovalnega lista in vsote 49 K. Odda naj se proti primerni nagradi na ravnateljstvo državne policije.

lj **Invalid išče službe,** nima desne roke. Odlikovan je z veliko srebrno kolajno. Zmožen je za paznika. Sposoben je za žagarskega mojstra. Ponudbe na uredništvo »Slovenca«.

Unkelhäuser imenovan hrvatskim ministrom.

Sarajevo, 20. avgusta. Hrvatskim ministrom je imenovan namestnik deželnega poglavarja dr. Karel Unkelhäuser. Sinoči je odpotoval v Budimpešto.

Poljsko armado na Francoskem snuje general Archinard; tako poroča »Temps«.

Naročajte nabitke iz usnja, s tem prihranite podplate. Cena z žebljički za en par za gospode K 1·80, za dame K 1·50, za otroke K 1·20. Zaradi drage poštnine priporoča se naročiti za več parov skupaj. Dobe se pri **Peter Kozina & Ko. v Ljubljani.**

Pri enostranskem glavobolu z utrujenostjo, mrzličnimi pojavi, pritiskom krvi, omotico, zdehanjem, pomanjkanjem slasti do jedi, slabim okusom, nagnjenjem k bljuvanju, migljanjem oči, šumenjem v ušesih, zasluži visoko pozornost naravna „Franz-Josef“ grenčica, ki poskrbi redno odvajanje in zadostno prebavo.

Hiša z vrtom

se **proda** v **Predosljah pri Kranju.** Zelo pripravna za rokodelce. Pri hiši je tudi **svinjak** in blev. Ogleda se lahko pri **Franc Vršniku,** istotam. Kupne pogoje pove **Franc Sajovic,** trgovec v Medvodah. 2000

Blaž Jančar

pleskarski mojster

več let pri tvrdki brata Eberl, se priporočam slavnemu občinstvu kot invalid za stavbena in pohištvena dela. 1890

Delavnica: Oražem, Breg št 6.

Služba **občinskega tajnika**

v občini Selca na Gorenjskem je razpisana. Nastopi se lahko takoj. Pismene ponudbe poslati na **Županstvo v Selcih.** 2050

Sprejmejo se dobri

mizarski pomočniki

pri **JOŽEFU ŠENICA,** mizarskem mojstru v Ljubljani, Dunajska cesta. 2046

Kupi se dobro ohranjeno

motorno kolo

Ponudbe z navedbo cene, motorjevega sistema in moči na upravo Slovenca pod »Motor 900«.

Cela begunska družina,

obstoječa iz 4 moških in 4 žensk,

išče dela

pri kaki večji družini. Vsi so zdravi, krepki, močni ter vajeni vsega poljskega dela. Pojasnila daje **ANTON HOMAR, Pirniče štev. 25, p. Št. Vid nad Ljubljano.** 2063

U VII 187/17-15

V imenu Njeg. Veličanstva cesarja!

C. kr. okrajna sodnija v Ljubljani je na obtožbo državnopravniškega funkcijonarja proti **Katici Bernatović** in **Elsi Mixich** radi prestopka § 18. od. 1. cesarske naredbe z dne 21. avgusta 1916. drž. zak. št. 261 v navzočnosti državnopravdniškega funkcijonarja, prostih obtoženk Katice Bernatović in Else Mixich, zagovornika dr. Otona Vallentschaga, po danes dognani glavni razpravi na podlagi od tožitelja stavljenega predloga v uporabo zakona razsodilo takole: Katica Bernatović, rojena 19. aprila 1863. v Vukovarju, pristojna v Ljubljano, r. k.; vdova, poslovodkinja v Ljubljani, nekaznovana, in Elsa Mixich, roj. Bernatović, rojena 1. maja 1887. v Vukovarju, pristojna v Zagreb, hčerka prej imenovane, stanujoča v Ljubljani, nekaznovana, **sta krivi** prestopka radi navijanja cen po § 18. od. 1. cesarske naredbe z dne 21. avgusta 1916. drž. zak. št. 261, zakrivljenega s tem, da ste v času od 9. oktobra 1916 do začetka marca 1917 v Ljubljani, izrabljajoči vsled vojne nastale izredne razmere zahtevali za obleke, torej neobhodno potrebne reči, očitno čezmerne cene, in se obsodite glasom § 18. odst. 1. zgoraj citirane cesarske naredbe z uporabo § 261. k. z. vsaka na 1000 K denarne globe, v slučaju neizterljivosti v smislu § 389. k. z. na povračilo stroškov kazenskega postopanja, katera kazen se je Katici Bernatović s sodbo c. kr. deželnega kot vsklicnega sodišča v Ljubljani z dne 24. julija 1917 Bl. XII. 367/17-4 zvišala na zapor 5 dni in denarno globo 2000 K, v slučaju neizterljivosti na zapor 1 meseca.

V smislu § 25. zgornje ces. naredbe se mora razsodba po enkrat objaviti v dnevnikih „Slovenec", „Slov. Narod" in „Laibacher Zeitung".

LJUBLJANA, 25. maja 1917.

Dr. pl. Kočevar s. r.

2084 U. VI. 85/17-13

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. okrajna sodnija v Ljubljani je vsled obtožbe državnopravniškega funkcijonarja proti Franu Szantner radi prestopka po § 18, št. 1. ces. nar. z dne 21. avgusta 1916 drž. zak. št. 261, v prisotnosti državnopravniškega funkcijonarja Potrato, prostega obtoženca Frana Szantnerja, po danes dognani glavni razpravi, na predlog tožitelja, naj se vporablja zakon, razsodila takole: Fran Szantner, rojen 1852. v Nemetlatu na Ogrskem, pristojen v Ljubljano, nekaznovan, je kriv prestopka draženja po § 18. št. 1. ces. nar. z dne 21. avgusta 1916, drž. zak. št. 261, storjenega s tem, da je, izrabljajoč vsled vojne nastale izredne razmere, zahteval za neobhodno potrebne reči očitno čezmerne cene, in sicer 1.) za 1 par v dec. 1916 Mariji Kaplan prodanih boxcalf-damskih čevljev 64 K, 2.) za 2 para Mariji Werli glasom računa z dne 31. decembra 1916 dobavljenih ortopedičnih damskih čevljev 300 K, 3.) za 2 para Slavici Cvenkelj glasom računa z dne 12. marca 1917 prodanih damskih čevljev 232 K in se obsodi v smislu § 18 št. 1 ces. nar. z dne 21. avgusta 1916 drž. zak. št. 261 z uporabo § 261 k. p. r. na petsto kron denarne kazni, v slučaju neizterljivosti na 1 mesec zapora in v smislu § 389 k. p. r. na povračilo stroškov kazenskega postopanja in izvršitve kazni. Razsodba se mora v smislu § 25. cit. ces. naredbe po enkrat na stroške obtoženca objaviti v časopisih „Slovenec", „Slovenski Narod" in „Laibacher Zeitung".

V Ljubljani dne 14. maja 1917.

Dr. pl. Kočevar s. r.

Iščem drva, oglje ter **bukove ali hrastove pragove.** Ponudbe pod **Anton G. Bonetti, Trst, Piccardi 56.**

Pošteno, 16 let staro dekle zmožno slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, izučeno v stroji pisju in nemški stenografiji, v šivanju in kuhanju, išče primerne službe. — Ponudbe na upravo lista pod „Zadovoljnost 2085".

Srbečico, lišaje odstrani prav nagloma dr. Fleschen izvir. „rujavo mazilo". Mali lonček K 1·60, veliki K 3·— porcija za rodbino K 9·—. Zaloga za Ljubljansko okolico: Lekarna pri zlatem orlu, Ljubljana Marijin trg 1520

2079

Ravnateljstvo trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani javlja žalostno vest, da je njegov mnogoletni redni član, gospod

Anton Rosmann

trgovec

dne 20. avgusta mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v sredo dne 22. avgusta t. l. ob 6 uri popoldne iz mrtvaške veže v deželni bolnici na pokopališče k Sv. Križu.

Dragega pokojnika priporočamo v blag spomin.

Ljubljana, 21. avgusta 1917.

Iščem mizarja ali tesarja (4) 20-0 kateri bi bil izurjen pri strojih za obdelovanje lesa. Lahko bi bil tudi zmožen invalid. **Franc Ravnikar**, oblast. skuš. mestni tesarski mojster, **Ljubljana, Linhartova ulica št. 25.**

500 K **Kia-Balsam.** Vam plačam, ako Vaših **kurjih očes, bradavic** in **trde kože** tekom 3 dni s korenino in brez bolečin ne odpravi. Cena lončku z jamstvenim pismom K 1·75, 3 lončki K 4·50, 6 lončkov K 7·50. Stotine zahvalnic in priznalnic. **Kemeny, Kaschau (Kassa) L.**, poštni predal 12/306 Ogrsko. 1042

Dve ali tri meblovane solnčne

sobe

če le možno s **kuhinjo**, išče proti dobremu plačilu zakonska dvojica brez otrok za sredi avgusta ali 1. septembra. — Ponudbe pod: **Zakonska brez otrok 1950** na upravo lista.

Potrti neizmerne žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem neutolažljivo vest, da je naša ljubljena hči in sestra, gdč.

Marija Anica Vogričeva

stara 26 let, bila ubita od sovražne granate na Slapu dne 18. avgusta tl. ob 10. uri dopoldne.

Pokopana bo v Ročah nad Slapom dne 20. avgusta t. l. ob 8. uri zjutraj.

Andrej Vogrič, oče, **Katarina Vogrič**, mati, **Ivanka, Rožica**, sestri, **Lojzek**, brat.

Brez posebnih obvestil.

Vpokojeni gozdar išče primerne službe. Naslov pove uprava „Slovenca" pod št. 2034.

Dobri brivski in lasestrižni aparati

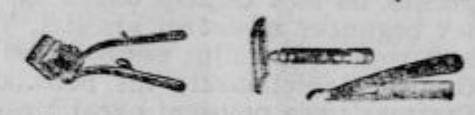

Ia britev iz srebro-jekla K 3·50, 4, 5; **varnostni brivski aparati**, poniklani K 3, 5, zn. **»Periekt«** s 6 rezili K 16, 20; dvo ez. res. rezila tucat K 5, 6. Ia **lasestrižni aparati** K 11, 12. Zamena dovoljena ali denar nazaj. Pošilja po povzetju ali predplačilu c. in kr. dvorni založnik **JAN. KONRAD**, izvozna tvrdka, **Brüx** št. 1755, **Češko.** 111

Vinski kamen,

suhe gobe, kumno, med, vosek, sveže in suho sadje, smrekove storže, sploh vse deželne in gozdne pridelke, kakor tudi vinske sode in vse vrste praznih vreč kupi vsako množino po najvišjih cenah **veletrgovina Anton Kolenc, Celje.** 1854 (1)

Zahvala. Podpisani izreka s tem gorko zahvalo vsem, ki so se udeležili pogreba vč. g. prelata-dekana tolminškega itd.

Jožefa Kragl.

Posebna zahvala njegovi ekscelenci g. nadškofu goriškemu Fr. B. Sedej. Pokojniku sladki mir v Gospodu — Vam še enkrat: Hvala; Bog plačaj!

2082 **Janko Barle**, mestni župnik.

Kranjska deželna podružnica

n. a. deželne življenjske in rentne, nezgodne in jamstvene zavarovalnice

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, otroških dot, rentna in ljudska nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javni zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Najugodnejši pogoji za vojno zavarovanje.

Stanje zavarovanega kapitala K 175,000.000 — Stanje garancijskih fondov K 55,000.000 —

Zavod temelji na vzajemnosti. — Prospekti zastonj in poštnine prosto.

Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji. 1881

Z granatnim strelom v polno je bilo v enajsti soški bitki mahoma končano življenje našega zlatega

Milana

c. in kr. stotnika pri poljskem haubičnem polku, majitelja vojaškega zaslužnega križca, treh najvišjih pohvalnih priznanj itd.

Začasno je bil pokopan, ob grmenju topov, na vojaškem pokopališču v Ajdovščini dne 20. avgusta 1917. Zlata duša, spavaj mirno v domači zemlji!

Ljubljana, dne 22. avgusta 1917.

Globoko žalujoča rodbina Ženko.

Invalid-abiturijent 2087 (4) išče **primerne službe** — mogoče v kakem trgovskem ali industrijskem podjetju. Event. ponudbe pošiljati na: **Abiturijent, Sv. Vid pri Vipavi.**

Išče se v nakup

vila

na Gorenjskem. Ponudbe na upravo tega lista pod **M. P., Ljubljana.** 2083.

Resna ženitna ponudba! Mladenič kmečkih staršev nepokvarjene zunanjosti želi se seznaniti v svrho ženitve s pajacnim kmečkim dekletom, ali vdovo brez otrok, ki bi imela hišo in premoženje zraven. Sprejme se samo resne ponudbe, če je mogoče s sliko, pod št. 2053.

Naprodaj je večja množina starega, lepega

kamnja za zidanje

Vmes je mnogo obtesanega, in 25—30 kosov po 1 m 80 cm dolgega za ograje. Več se poizve na Opekarski cesti št. 34 v Trnovem, Ljubljana.

Vsako množino dobro zrelih in suhih

lešnikov

kupi **Franc Bartol v Medvodah**

OPRAVNIK (šafar)

oženjen, zanesljiv, vojaščine prost, izurjen v poljedelstvu in živinoreji, z večjo delavsko družino, ki je sposobna vsakega dela, želi premeniti službo na kako večjo gruščino ali večje gospodarstvo za samostojnega **opravnika** do 15. oktobra. Zmožen je obeh deželnih jezikov. Naslov pove uprava „Slovenca" pod št. 2028.

Zamaške

1007

nove in stare **kupi** vsako množino tvrdka **JELAČIN & Ko.** Ljubljana ljubljanska industrija probkovih zamaškov.

Dijak trg. akademije s štiriletno prakso **išče mesta v banki ali drugem podobnem zavodu.** Dopisi na J. Volek, Škril 12, pošta Stučeno-Lj.

Kupim kmetijo v ljubljanski okolici ali sploh na Kranjskem. Ponudbe pod **I. P.** na upravo „Slovenca".

Prodam 3 pare prsnih oprem in dva para komatov za težko vožnjo. Naslov pove uprava „Slovenca" pod št. 2059 (ako znamka za odgovor.)

Kupi se brinovo olje Ponudbe z navedbo množine in cene v kilogramih na **K. Miškovič, Moste pri Ljubljani.**

Proda se posestvo s hišo in mesarijo na zelo prometnem kraju v ljubljanskem predmestju. Hiša, mesnica, hlevi in gospodarska poslopja so novo zidana in v najboljšem stanju. Pri hiši je tudi velik zelenjadni vrt. **Prodajni pogoji zelo ugodni.** Naslov pove iz prijaznosti uprav ništvo „Slovenca pod št. 2085.

Tisk »Katoliške Tiskarne«. Izdaja konzorcij »Slovenca«. Odgovorni urednik Mihael Moškerc.